Rok XIV. Warszawa, dnia 5 kwietnia 1938 r. Nr. 7

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOSCI W POLSCE
ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Komitet Redakcyjny: *Bolesław Chomicz, Mikołaj Dolanowski, Kazimierz Kohlmann, Jarosław Żaboklicki.*
Redaktor — *Bolesław Obszyński.*

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 28.—
Półrocznie	„ 14.—
Kwartalnie	„ 7.—
Miesięcznie	„ 3.—
Cena Nr. pojedyńcz. .	„ 1.40

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, ul. Miodowa 6.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Telef. 5-92-63.

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.
Przedruk dozwolony za podaniem źródła

CENY OGŁOSZEŃ

Strona w tekście: 300 zł., 1|2 str. 150 zł., 1|4 strony 75 zł. Poza tekstem za stronę 200 zł., 1|2 str. 100 zł., 1|4 str. 50 zł.
Dla Komunalnych Kas Oszczędności bilanse i tabl. (dostarc. bezpośrednio do admin.) za str. 70 zł., 1|2 str. 35 zł., 1|4 str. 20 zł.

Komunalne Kasy oszczędności w roku 1937

W numerze 5 „Oszczdności“ został omówiony w artykule p. B. Olszewskiego bilans zbiorowy brutto komunalnych kas oszczędności należących do Związku K. K. O. w Warszawie. Obecnie pragniemy zamieścić krótki przegląd sytuacji wszystkich kas na terenie całego kraju w świetle bilansów zbiorowych opracowanych przez Komisariat Bankowy Min. Skarbu. Jak zobaczymy, sytuacja kas w innych Związkach nie zawsze pokrywa się z sytuacją kas na terenie województw centralnych i wschodnich.

S u m a b i l a n s o w a w świetle surowego bilansu łącznego wszystkich K. K. O. wzrosła w roku ubiegłym o 10.6%. Ponieważ bilanse zbiorowe w poszczególnych Związkach K. K. O. wzrosły w stopniu różnym, przeto zmienił się również udział bilansów tych Związków w bilansie ogólnym wszystkich K. K. O. Zmiana (z uwzględnieniem r-ków wynikowych per saldo) przedstawia się, jak następuje:

	Rok 1936 Suma bil.	Udział %	Rok 1937 Suma bil.	Udział %
KKO Zw. Warszaw.	265,9 miln. zł	29,9%	317,5 miln. zł	32,3%
„ „ Lwowsk.	271,3 „	„ 30,5%	291,4 „	„ 29,6%
„ Poznańsk.	208,8 „	„ 23,4%	216,3 „	„ 22,0%
„ „ Śląskiego	143,8 „	„ 16,2%	157,8 „	„ 16,1%
Razem	889,8 „	„100,0%	983,0 „	„100,0%

Na czoło wybiły się pod tym względem KKO Związku Warszawskiego kosztem zmniejszenia udziału przede wszystkim kas Związku Lwowskiego i Poznańskiego.

K a p i t a ł y w ł a s n e kas wpłynęły na wzrost sumy bilansowej tylko w stopniu minimalnym. Ogólna ich suma wzrosła niespełna o milion złotych, przy czym kapitały zakładowe wzrosły o 2½ miln., fundusze zasobowe o 700 tysięcy, a inne fundusze zmniejszyły się o 2,3 miln. złotych. Rzecz przy tym charakterystyczna, że wszędzie, poza Związkiem Warszawskim, widać wpływ nowego prawa o KKO: mianowicie zwiększyły się kapitały zakładowe kas, kosztem pozostałych funduszów. Jedynie w kasach śląskich wzrost wykazały zarówno fundusz zasobowy jak fundusze specjalne.

Ponieważ kapitały własne kas pozostały prawie bez zmiany, wkłady zaś we wszystkich kasach poważnie się zwiększyły, przeto stosunek kapitałów obcych do własnych wzrósł globalnie z 9,6 na 10,7 i wynosi: w KKO Związku Poznańskiego 6,5, Związku Lwowskiego 9,8, Związku Śląskiego 13,1 i Związku Warszawskiego 18,1. Najlepiej zatem stosunek układa się w kasach starszych: województw zachodnich i południowych.

A k c j a o s z c z ę d n o ś c i o w a kształtowała się w roku ubiegłym bardzo pomyślnie. Dzięki poprawie koniunktury i wzrostowi dochodów szerokich rzesz ludności, przy niezamąconym spokoju na rynku pieniężnym, wkłady oszczędnościowe wzrosły na terenie wszystkich Związków bardzo poważnie, jak to przedstawia poniższa tablica:

Związki KKO	Stan w dniu 31. XII. 36 w tys. zł	Zmiany kwartalne w miln. zł I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	Stan w dniu 31. XII. 37 w tys. zł	Wzrost w ciągu roku w miln.	w %
Warszawski . .	167 830	+13,1	+12,6	+ 4,2	+10,7	208.396	+40,6	+24,2
Lwowski	198 453	+ 6,2	+ 6,7	+ 0,4	+ 7,8	219 461	+21,1	+10,6
Poznański . . .	126 008	+ 5,5	+ 1,2	+ 2,9	+ 2,1	137.711	+11,7	+ 9,3
Katowicki . . .	115.677	+ 5,9	+ 0,3	+ 3,4	+ 3,5	130 449	+14,7	+12,7
Polska ogółem	607.968	+30,7	+20,8	+10,9	+25,5	696 017	+88,1	+14,5

Jak widzimy, przyrost wkładów oszczędnościowych był największy, zarówno pod względem absolutnym jak stosunkowym, w kasach Związku Warszawskiego, aczkolwiek nadal najwięcej wkładów oszczędnościowych posiada Związek Lwowski.

Jednocześnie wzrosły w ciągu roku wkłady na rachunkach bieżących, mimo że w drugim półroczu nastąpił niewielki spadek.

Jeśli uwzględnimy wszystkie trzy kategorie wkładów, a nadto salda kredytowe r-ków otwartego kredytu, otrzymamy obraz następujący (w tys zł):

	Stan w dniu 31.XII.1936	Stan w dniu 31.XII.1937	Wzrost
Wkłady oszczędn. osób praw.-publ.	84.295	91.035	7,9%
Wkłady oszczędn. prawno-prywatne	523.673	604.982	15,5%
Wkłady na rach. bieżących	77.640	91.405	17,8%
Salda kredytowe rach. otw. kredytu	1.970	2.446	12,6%
	687,578	789,868	14,9%

Widzimy, że główny pryrost przypada na wkłady oszczędnościowe osób i firm prywatnych; wkłady publiczno-prawne wzrosły w stopniu znacznie słabszym; zastanawia przyrost wkładów na rachunkach bieżących, na których gromadzą się zwykle rezerwy kasowe przedsiębiorstw.

Odmiennie kształtowały się kapitały obrotowego kas pochodzące z kredytów bankowych. Zarówno kredyty pochodzące z redyskonta weksli i akceptów Banku Akceptacyjnego, jak i pożyczki zaciągnięte w bankach zmniejszyły się: pierwsze o 6,7 miln. zł, drugie o 1,6 miln. zł. Razem obie te pozycje, z roku na rok się zmniejszające, stanowią 80,634 tys. złotych.

Natomiast wzrosły znacznie rachunki korespondencyjne „Loro" i „Nostro" z 4,0 na 6,9 miln. złotych.

W ten sposób sumując główne grupy środków znajdujących się w rozporządzeniu KKO, otrzymamy następujące tablicę (w miln. złotych):

	Związek Warszawski	Związek Lwowski	Związek Poznański	Związek Katowicki
Kapitały własne	16,3	26,4	28,2	10,9
Wkłady (i salda kredyt.)	266,6	231,9	152,9	138,3
Kredyty bankowe	26,5	23,2	28,4	2,4
R-ki korespond.	1,3	2,8	1,0	1,8
	310,7	284,3	210,5	153,4

Przejdźmy teraz do aktywów kas i zbadajmy, jak się przedstawia akcja kredytowa KKO w roku ubiegłym. Zobaczymy zaraz, że mimo poważnego dopływu świeżych środków obrotowych, suma globalna udzielonych przez kasy kredytów, poza KKO Związku Warszawskiego, nie tylko nie wzrosła, ale skurczyła się nieznacznie. Mamy tu, acz w zmniejszonym stopniu, to samo zjawisko, które miało miejsce we wszystkich innych instytucjach kredytu krótkoterminowego w Polsce. Akcja kredytowa w KKO przedstawiała się w roku ub. następująco:

Związki KKO	Stan w dniu 31. XII. 36 w tys. zł	Zmiany w miln. zł				Stan w dniu 31. XII. 37 w tys. zł	Zmiany w ciągu roku w miln. zł	Stos. proc. kredytów do sumy wkładów
		w I kw.	w II kw.	w III kw.	w IV kw.			
Warszawski . .	173.931	+9,6	+10,7	+7,9	—11,9	190.148	+16,2	91,2%
Lwowski	211.944	— 3,1	+ 1,5	—0,4	— 2,4	207.631	— 4,3	94,6%
Poznański . . .	160 131	— 1,9	+ 1,3	—0,5	— 1,2	157.752	— 2,4	98,5%
Katowicki . . .	90.798	— 0,5	+ 0,5	+0,6	— 0,8	90.713	— 0,1	69,5%
Polska ogółem	636.804	+4,1	+14,0	+7,6	—16,3	646.244	+ 9,4	92,8%

Najkorzystniejszy stosunek sumy kredytów do sumy wkadów oszczędnościowych widzimy w KKO Związku Poznańskiego, najmniej korzystny zaś w kasach śląskich.

Mimo osłabienia ekspansji kredytowej, duże zmiany zaszły w poszczególnych rachunkach kredytów (w miln. zł):

	1936	1937	zmiany
weksle zdyskontowane	33,6	37,9	+ 4,3
pożyczki wekslowe	129,4	150,5	+21,1
weksle protestowane	42,8	30,6	—12,2
r-ki bież. otw. kredytu	72,7	53,2	—19,5
pożyczki terminowe	36,7	38,7	+ 2,0
„ na skrypty dłużne	92,9	103,4	+10,5
„ hipoteczne	152,3	144,8	— 7,5
zależn. z tyt. ukł. konw.	76,4	87,1	+10,7
Razem akcja kredyt.	636,8	646,2	+ 9,4

Wzrosły wybitnie pozycje kredytów wekslowych (przy spadku weksli protestowanych), pożyczki na skrypty dłużne, pożyczki terminowe na zastaw oraz stan kredytów rolniczych skonwertowanych. Zmniejszyły się sumy otwartego kredytu i pożyczek hipotecznych. Abstrahując od wzrostu pożyczek na skrypty i układów konwersyjnych, jako pozostających w związku z dokonaną konwersją kredytów komunalnych i rolniczych, powyższe zmiany idą w kierunku upłynnienia aktywów. Wobec ustawowego zamrożenia znacznej części aktywów jest to zatem objaw zrozumiały.

Akcja lokacyjna kas rozwijała się w roku ubiegłym znacznie intensywniej od akcji kredytowej. Chodzi tu o lokaty w papierach wartościowych. Aczkolwiek bowiem wzrosły również lokaty w nieruchomościach o 5,1 miln. złotych, to jednak mamy tu do czynienia nie tyle z właściwą akcją loka-

cyjną, ile raczej z nabywaniem przez kasy nieruchomości w poszukiwaniu swych pretensji na dłużnikach. Natomiast wzrost portfelu papierów wartościowych tylko w części posiada powyższy charakter; przede wszystkim zaś mamy tu do czynienia z świadomą polityką lokacyjną.

Jakie zmiany zaszły w portfelu papierów wartościowych kas, wskazuje poniższe zestawienie:

Związki KKO	Stan w dniu 31. XII. 36 w tys. zł	Zmiany w miln. złotych				Stan w dniu 31. XII. 37 w tys. zł	Zmiana w ciągu roku w miln. zł
		w I kw.	w II kw.	w III kw.	w IV kw.		
Warszawski . .	36 996	+5,8	+5,6	— 1,8	+11,6	58.157	+21,2
Lwowski . . .	23.106	+3,1	— 3,2	+1,8	+ 5,8	30.599	+ 7,5
Poznański . . .	18.989	— 0,5	+0,3	+0,1	+ 0,5	19.419	+ 0,4
Katowicki . . .	24 479	+0,3	— 0,8	— 0,2	+ 2,2	25 896	+ 1,4
Pazem .	103.570	+8,8	+1,8	— 0,1	+19,9	134.071	+30,5

Portfel papierów wartościowych wzrósł w kasach w stopniu daleko większym od akcji kredytowej, a w dodatku zwiększył się nawet w tych Związkach, w których suma kredytów uległa zmniejszeniu. Najsilniejszy wzrost pozycji papierów widzimy w czwartym kwartale, kiedy to suma kredytów spadła poważnie we wszystkich Związkach. Pozostaje to zapewne w związku z sezonowym spadkiem akcji kredytowej w okresie jesiennym, kiedy następują spłaty pożyczek dawniejszych, a zapotrzebowanie na nowe kredyty jest słabsze. Kasy wolną gotówkę zmuszone są wówczas lokować czasowo w papierach wartościowych.

Wobec tak poważnego wzrostu wkładów i osłabienia ekspansji kredytowej p o g o t o w i e p ł a t n i c z e k a s musiało poważnie się zwiększyć. Wzrastało ono w miarę przypływu wkładów, zasilając rezerwy kasowe nadwątlone w roku 1936. Poniższe zestawienie ilustruje ten proces:

	Stan pogotow. płatn. na 31. XII. 36		Stan pogotow. płatn. na 31. XII. 37	
	w miln. zł	w stos. do wkładów	w m ln. zł	w stos. do wkładów
Zw. Warszawski	32,6	15,1%	47,8	17,9%
Zw. Lwowski	8,9	4,2%	14,2	6,1%
Zw. Poznański	10,5	7,5%	14,9	9,8%
Zw. Katowicki	5,7	4,7%	13,2	9,4%
Razem	57,7	8,4%	90,1	11,4%

W porównaniu tym uderza duża suma pogotowia i duży stosunek jego do wkładów w kasach woj. centralnych i wschodnich, a stosunkowo niekorzystny stan w kasach małopolskich. Trzeba jednak wziąć pod uwagę, że kasy małopolskie posiadają nadto dużą rezerwę płatniczą na rachunkach „Loro" i „Nostro", mianowicie w wysokości 13,5 miln. złotych (przed rokiem miały tu tylko 1,5 miln.). To samo zresztą dotyczy Związku Katowickiego (suma na rach. „Loro" i „Nostro" zł 9,2 miln.), a w mniejszym stopniu również kas Zw. Poznańskiego (7,4 miln. zł). Natomiast w kasach Zw. Warszawskiego sumy na tych rachunkach wynoszą tylko 4,3 miln. Jeżeli zaliczymy te sumy do pogotowia, wówczas stosunek rezerw płatniczych do wkładów wzrośnie: w Zw. Warszawskim do 19,5%, w Lwowskim do 11,9%, Poznańskim do 14,6% i Kotowickim do 16,2%.

Ogólnie rachunki „Loro" i „Nostro" w stanie czynnym zwiększyły się z 13,6 na 34,4 miln. złotych.

Zanim przejdziemy do rachunków wynikowych, musimy zrobić krótkie p o r ó w n a n i e p o s z c z e g ó l n y c h d z i a ł ó w o p e r a c y j kas po obu stronach bilansu. Taki schematyczny obraz daje nam tablica poniższa (w miln. zł):

Rozwój operacji w ciągu roku	Zw. Warszawski	Zw. Lwowski	Zw. Poznański	Zw. Katowicki	Polska ogółem
Kapitały własne	+ 0,6	— 0,2	— 1,0	+ 1,5	+ 1,0
Wkłady	+ 51,1	+ 22,4	+ 13,1	+ 15,4	+ 102,3
Kredyty bankowe	— 1,3	— 0,8	— 5,0	+ 0,3	— 5,4
Kapitały własne i obce razem . . .	+ 50,4	+ 23,0	+ 7,1	+ 17,2	+ 97,9
Akcja kredytowa	+ 16,2	— 4,3	— 2,4	— 0,1	+ 9,4
Akcja lokacyjna (w pap. i nieruchom.)	+ 22,2	+ 8,3	+ 1,6	+ 3,5	+ 35,6
Pogotowie płatnicze	+ 15,4	+ 17,3	+ 9,1	+ 11,4	+ 53,2
Operacje czynne razem	+ 53,8	+ 21,3	+ 8,3	+ 14,8	+ 98,2

Zestawienie to w sposób przybliżony, ale b. plastyczny ilustruje działalność KKO w roku ubiegłym. Widzimy, że sytuacja w kasach Związku Warszawskiego, które wykazują od kilku lat największy przyrost wkładów, przedstawia się inaczej niż w pozostałych kasach. Podczas gdy kasy Zw. Warszawskiego cały przyrost wkładów zużyły mniej więcej równomiernie na akcję kredytową i lokacyjną oraz na po-

większenie pogotowia płatniczego, kasy pozostałych Związków musiały przede wszystkim pomyśleć o zwiększeniu pogotowia, nawet kosztem akcji kredytowej, która uległa pewnej redukcji. Dlatego również ich akcja lokacyjna wzrosła w stopniu słabszym.

Wyniki finansowe kas wg bilansów brutto przedstawiały się w roku ubiegłym nieco lepiej niż w roku 1936. Dochody kas wzrosły z 62,1 miln. na 64,5 miln. złotych, przy czym wydatki również wzrosły nieznacznie z 49,0 na 50,3 miln. złotych. Nadwyżka dochodów nad wydatkami wzrosła dzięki temu z 13,0 miln. na 14,2 miln. złotych. Wzrost nadwyżki wystąpił najsilniej w kasach Związku Warszawskiego (z 2,6 na 4,2 miln.). W kasach śląskich nadwyżka wzrosła z 3,2 na 4,1 miln., w kasach wielkopolskich i pomorskich z 2,8 na 3,3 miln.; natomiast w kasach małopolskich zmniejszyła się z 4,4 na 2,6 miln. złotych.

Jaki będzie ostateczny rezultat bilansowy działalności KKO w roku ubiegłym, wykażą dopiero bilanse netto. Zadecyduje o tym suma odpisów na operacjach kredytowych i suma strat kursowych. W każdym razie nie należy zapominać, że w bilansach kas figurują poważne sumy niepokrytych strat z lat ubiegłych. Sumy te wzrosły z 5,7 miln. na 9,9 miln. złotych; na skutek bonifikat Państwowego Banku Rolnego straty te ulegną jednak dość znacznej redukcji.

Fakt ten dowodzi, że mimo niewątpliwej poprawy sytuacji kas wziętych globalnie, wiele kas nie zdołało jeszcze uporać się z trudnościami wywołanymi kryzysem i ustawodawstwem oddłużeniowym i konwersyjnym. O tym należy pamiętać przy studiowaniu sumarycznych zestawień bilansowych.

B. Obszyński.

Czy propagandy i reklamy trzeba się uczyć?

Czy trzeba się uczyć propagandy, aby dobrze poprowadzić akcję propagandową? Na ogół przecież panuje przekonanie, że wystarczy się zabrać do robienia jej i już jest wszystko w porządku. Zastanówmy się, jakim warunkom winna odpowiadać osoba prowadząca propagandę.

Przede wszystkim musi dokładnie znać propagowany przedmiot, mieć pewien zapas wiadomości z dziedziny objętej propagandą. Poza tym zaś winna posiadać umiejętność skutecznego oddziaływania na osoby i środowiska poddane propagandzie. O ile pierwszy warunek jest prosty, jasny, sam przez się zrozumiały, o tyle drugi wymaga omówienia.

Na umiejętność skutecznego oddziaływania propagandowego składa się: 1) zdolność ujawniania przez propagandzistę swych myśli przy pomocy słowa żywego, pisanego itp.; 2) znajomość psychologii jednostek i środowisk poddanych propagandzie. Inna jest przecież psychologia dzieci, inna dorosłych. Inne argumenty trafiają do przekonania wieśniakowi, inne robotnikowi, inne sferom posiadającym; 3) znajomość zasad, metod i środków propagandowych, która stanowi właściwą treść nauki o propagandzie; wreszcie 4) umiejętność stosowania tych metod i środków.

Dobry propagandzista musi być zatem dobrym mówcą, dobrym psychologiem. Musi mieć teoretyczne przygotowanie z zakresu propagandy i aby tę wiedzę mógł zużytkować, musi posiadać praktykę i talent. Im bardziej jest utalentowana pednostka, im lepiej przy tym jest przygotowana teoretycznie, tym lepiej będzie spełniać swą rolę, a dzięki praktyce nabierać coraz większej wartości jako doświadczony fachowiec - propagandzista, czy fachowiec reklamy.

Jak widzimy, warunki te nie są takie proste. I zdobyć je samemu nie jest łatwo.

Nauczanie propagandy i reklamy...

Wobec doniosłego znaczenia, jakie posiada dla życia gospodarczego i państwowego nowoczesna i racjonalna propaganda oraz reklama, kształcenie odpowiednio przygotowanych fachowców jest poważnym problemem. Jak ten problem został rozwiązany w innych państwach, a jak u nas? Dla przykładu przyjrzyjmy się stosunkom panującym w dziedzinie nauki propagandy i reklamy w Niemczech, Francji i Anglii.

...w Niemczech.

Na czele państw, które doceniają potęgę akcji werbunkowej, stoją Niemcy. Olbrzymie sukcesy, jakie dzięki umiejętnemu urabianiu opinii publicznej osiągają Niemcy na polu politycznym i gospodarczym, wiążą się ściśle z wysokim poziomem nauczania propagandy i reklamy. O stosunku do tych spraw świadczą o choćby następujące dane. Niemcy posiadają około 6000 samodzielnych szefów propagandy i reklamy, 12.000 techników reklamowych, 2.500 propagandzistów turystycznych, którzy dysponują 10.000 demonstratorów. Najpoważniejszym konsumentem na rynku propagandy i reklamy jest samo państwo. Ministerstwo propagandy zwane Ministerstwem Uświadomienia i Kultury Ludowej zatrudnia około 200 zdolnych, pełnych inicjatywy urzędników. Poza tym Goebels ma do dyspozycji tysiące korporacji, organizacji, związków, izb, cechów, stowarzyszeń, dziesiątki tysięcy szefów reklamy i kierowników propagady — razem aparat obliczony na 150.000 osób. Ministerstwu Uświadomienia i Kultury Ludowej podlegają wszystkie resorty i wszystkie środki oddziaływania. Prasa jest całkowcie uzależniona od propagandowych wskazań z góry. Zaledwie 1/6 część programu przeprowadza Ministerstwo w granicach swego budżetu ocenianego na 250 do 300 milionów marek rocznie. Pozostałą część zadań realizują organizacje różnego typu, jak *Kraft durch Freude*, *Werberat*, różne stowarzyszenia i związki. Ministerstwo ma około tysiąca informatorów zdających tygodniowe raporty z nastrojów w różnych gałęziach pracy i na różnych terenach. Goebels dążąc do tego, aby wszelkie metody propagandowe były wynikiem studiów w te-

renie, kieruje swoich własnych urzędników z ministerstwa jako zwykłych robotników do fabryk, do doków portowych — na roboty obserwacyjne.

Czy wobec takiego ustosunkowana się do zagadnienia propagandy i reklamy można się dziwić, że Niemcy przywiązują wielką wagę do kształcenia wykwalifikowanych fachowców w tej dziedzinie? Dziełem niemieckiego ministerstwa propagandy oraz ministerstwa oświaty jest Państwowa Szkoła Reklamy w Berlinie *(Reichswerbeschule)*. Program tej szkoły ma na celu: 1) kształcenie nowych fachowców pełnowartościowych w swym zawodzie, 2) umożliwienie dokształcania wszystkim, którzy pracują na polu propagandy, 3) ugruntowanie nowych pojęć w tej dziedzinie, opartych na innych niż dotychczas założeniach.

Aby umożliwić zainteresowanym pogłębianie wiadomości fachowych, utworzono w Państwowej Szkole Reklamy kilka kursów. Między innymi są również specjalne kursy dla cudzoziemców. Czas nauczania na kursach jest najrozmaitszy. Czas nauki w szkole trwa 3 lata. Kształcenie idzie w trzech zasadniczych kierunkach: 1) reklamy użytkowej dla szefów reklamy, kierowników sprzedaży, propagandzistów - organizatorów targów i wielkich imprez przemysłowych, 2) techniki reklamy dla projektodawców i wykonawców (dekoratorów), 3) działu specjalnych zagadnień reklamowych, propagandy turystycznej, filmowej, zagranicznej, środków leczniczych, przemysłowej itp. Po odbyciu odpowiedniej praktyki zawodowej absolwenci poddają się egzaminom państwowym, uzyskując samodzielność i uprawnienia w swym zawodzie.

Poza tą szkołą oraz dawniej założoną szkołą Reimana, obejmującą mniej więcej ten sam zakres nauczania, reklama jest wykładana w szkołach handlowych wyższych, średnich, specjalnych i dokształcających. Organizowane są kursy przeszkoleniowe dla bardziej uzdolniowych w tym kierunku pracowników kupieckich. Na wszystkich zaś wyższych uczelniach są wprowadzone przedmioty, które bezpośrednio mają temat propagandy na względzie.

...we Francji.

Francja w zakresie propagandy państwowej ni ma się czym pochwalić. Jedynie partia komunistyczna stosuje podziemną propagandę. Podobno niezadługo państwo przeznaczy 500.000.000 frs. na zorganizowanie i prowadzenie akcji torującej drogę programowi rządowemu. Zato reklama francuska rozwija się w odwrotnym stosunku do propagandy państwowej i stoi na wysokim poziomie. Czy znalazło to swój wyraz w dziedzinie nauczania?

Nauczanie reklamy zostało zapoczątkowane w 1927 r. i rozwija się w skromnych ramach Szkoły Techniki Reklamowej *(Ecole Technique de Publicité)*. Program nauki w tej szkole jest dwuletni. Pierwszy rok wypełniają studia teoretyczne, drugi — prace seminaryjne. Wykłady w godzinach wieczornych są dostępne dla osób pracujących zawodowo. Kandydaci muszą wykazać się świadectwem ukończenia średniego zakładu naukowego lub pewnym stanowiskiem w zawodzie reklamowym.

Program pierwszego kursu obejmuje następujące przedmioty: 1) wiadomości wstępne o reklamie, 2) stosunek reklamy do sprzedaży, 3) organizacja reklamy, 4) teoria środków reklamowych, 5) pomysły reklamowe i stosowanie ich w praktyce, 6) repartycja środków reklamowych w układzie budżetu, 7) przepisy prawne w zakresie reklamy.

Program drugiego kursu obejmuje: 1) projektowanie kampanii reklamowych, 2) projektowanie reklamy poszczególnych artykułów przy pomocy różnych środków.

...w Anglii.

Konserwatywna Anglia prowadzi silną propagandę przy pomocy handlu i Intelligence Service. Handel zdobywa rynki, a Inteligence Service próbuje paraliżować akcję wymierzoną przeciwko powadze i bogactwu Brytyjskiego Imperium. Ale ostatnio ponosi porażki. Zaczyna się więc w Anglii przebąkiwać o konieczności prowadzenia planowej propagandy. Pionierem tej akcji jest sir Robert Vansittart. Staje on obecnie na czele organizacji propagandowej, w której skład ma wejść radio brytyjskie, związki turystyczne i Brytyjska Rada Kulturalna.

W dziedzinie reklamy, której znaczenie musi być i jest należycie doceniane w państwie o tak olbrzymich obrotach handlowych, Anglicy stosują dotychczasowe metody. Coraz większą uwagę jednak zwracają na potrzebę kształcenia propagandzistów, rozumiejąc, że skuteczność reklamy zależy od fachowości jej stosowania. Przy każdej niemal szkole handlowej są prowadzone wykłady i ćwiczenia praktyczne z dziedziny reklamy jako jeden z ważnych działów szeroko pojętej nauki o handlu. Korespondencyjne kursy pozwalają na uzyskanie wiadomości w tej dziedzinie ludziom, którym warunki życiowe nie pozwalają na normalne studia reklamowe.

Zasadniczą jednak formą szkolnictwa reklamowego są specjalne szkoły reklamy. Szkołą taką jest np. *The British College of Advertising Ltd.* w Londynie. Obszerny kurs obejmuje wszelkie działy reklamy. Przez „Polytechnic" w Londynie jest organizowany periodyczny kurs reklamowy o bardzo szerokim programie. Jedną z najbardziej praktycznie kształcących szkół jest londyńska Szkoła Reklamy Stosowanej *(School of Applied Advertising)*. Uczniowie uczą się pisania tekstów reklamowych i listów sprzedażowych. Projektują i omawiają broszury reklamowe, katalogi, prospekty i ulotki. Projektują plakaty i reklamy świetlne. Ponadto szkoła daje znajomość poszczególnych metod drukarskich i graficznych, litografii, offsetu, rotograwiury, zastosowania klisz itp. Wykłady poza teorią wyżej wymienionych przedmiotów obejmują psychologię reklamy, badanie rynku, organizację kampanii reklamowych itp.

Poziom fachowości w reklamie angielskiej stara się podnieść specjalny kurs przy Brytyjskim Związku Reklamowym *(Education Commitee of the Advertising Association)*. Organizuje on corocznie specjalne egzaminy dla pracujących w reklamie lub kandydatów do tego zawodu, stających do egzaminu na podstawie wiedzy zdobytej

bądź przez praktykę, bądź przez samodzielne studia książkowe. Obok organizowanych egzaminów ważnym działem pracy Education Commitee of the Advertising Association jest sporządzanie szczegółowej bibliografii reklamy z podziałem na zagadnienia i uzupełnianej ciągle w miarę ukazywania się nowych publikacji.

...w Polsce.

Jak jest w Polsce? Planowa propaganda u nas nie istnieje. Na własną rękę więcej lub mniej racjonalnie prowadzą propagandę różne instytucje, stowarzyszenia, związki. Reklama handlowa z roku na rok zyskuje na znaczeniu. Daleko jednak stoi w tyle za reklamą w całym szeregu państw europejskich i pozaeuropejskich. Również i problem kształcenia odpowiednio przygotowanych fachowców propagandy i reklamy dotychczas nie został w Polsce właściwie rozwiązany. Jedynie na terenie szkół handlowych sprawa nauczania reklamy jest częściowo załatwiona. Wszystkie szkoły kupieckie, czy to szkoły przysposobienia kupieckiego, czy gimnazja kupieckie, czy licea handlowe wprowadziły do swych programów nauczanie reklamy. Program jest dostosowany do potrzeb handlu detalicznego i uwzględnia w pierwszym rzędzie reklame bezpośrednią, potem zaś reklamę prasową. Wprawdzie liczba godzin, podczas których ten program ma być wykonany, jest niewielka, w każdym razie początek jest zrobiony.

Zastępy młodych fachowców niewątpliwie pchną naprzód tę tak zaniedbana dziedzine, jaką jest reklama polska, nie wypełnia jednak luk, które u nas na tym odcinku istnieją. Jednostki zdolne, które by chciały poświęcić się zawodowo zagadnieniom reklamy albo propagandy, nie mają możności na razie zdobycia w Polsce odpowiedniej wiedzy ani w zakresie teoretycznym, ani praktycznym. Brak odpowiednich szkół lub wydziałów na wyższych uczelniach, brak zrozumienia znaczenia propagandy i reklamy, brak tradycji w tej dziedzinie — oto są przyczyny smutnego stanu rzeczy. Nieliczne jednostki wybijają się z trudem, kształcac się same na skąpej literaturze polskiej oraz trudnej do zdobycia literaturze i wzorach zagranicznych. Praktyka uzupełni to wykształcenie. Talent, intuicja pomaga w unikaniu błędów, o które w takich warunkach nietrudno.

Rozumiejac potrzebe choć częściowego zaspokojenia „żadzy wiedzy" osób interesujacych sie zagadnieniami propagandy i reklamy Polski Zwiazek Reklamowy zorganizował w r. 1937 w Warszawie cykl wykładów z tej dziedziny. Wykłady te cieszyły sie wielkim powodzeniem, mimo że w ramach zaledwie 10 godzin został ujety olbrzymi materiał. Prelegenci omówili następujace tematy: propaganda, nowa gałaź wiedzy; analiza towaru i rynku jako podstawowe działania w propagandzie; środki propagandy pośredniej: środki propagandy bezpośredniej; projektowanie kampanii i dysponowanie budżetem: pośrednictwo w zakresie propagandy i wykonanie planu kampanii: analiza skuteczności: reklama amerykańska: reklama zbiorowa i praktyka propagandzisty. Głównie też w celach samokształceniowych organizuje się przy Polskim Zwiazku Reklamowym Sekcja Społeczna, która ma skupiać osoby zajmujące się propagandą społeczną.

...na terenie komunalnych kas oszczędności.

Komunalne kasy oszczędności, mając ustawowo nałożony obowiązek wychowywania społeczeństwa w duchu oszczędności, muszą prowadzić propagandę, i czynią to zresztą, we własnym dobrze zrozumiałym interesie.

Trudno wymagać od dyrektorów kas, którzy przeważnie sami kierują akcją propagandową, aby przy nawale zajęć i spraw związanych z kasą znaleźli czas na teoretyczne studia w dziedzinie propagandy i reklamy. Toteż przeważnie kierują się oni intuicją i opierają na drogo nieraz zdobytym doświadczeniu. Trzeba przy tym przyznać, że niektórzy dyrektorzy kas, posiadający należyte zrozumienie i wyczucie propagandy, prowadzą ją z prawdziwym talentem.

Ciekawe, że reklama, przynosząc na ogół szybsze, doraźne efekty, cieszy się większym uznaniem wśród dyrektorów komunalnych kas oszczędności, niż propaganda, która wychowując zwolenników idei każe niejednokrotnie dłużej czekać na realne rezultaty. Można by to nazwać działaniem na krótką metę, niezdawaniem sobie sprawy z tego, że nie wolno się opierać tylko na dzisiejszym kliencie, ale trzeba sobie wychowywać klienta przyszłości, choćby to wychowanie było żmudne, kosztowne i trwało lata. Aby ułatwić kasom prowadzenie propagandy i reklamy, Związek K. K. O. w Warszawie, na urządzanych corocznie kursach instrukcyjnych kilka godzin wykładowych przeznacza na omawianie tych zagadnień.

Obecny plan propagandy Związku (który dalej w całości przytaczamy) obejmuje w zakresie kształcenia kas w tej dziedzinie:

1. szkolenie referentów propagandy poszczególnych kas — przysyłanych na pewien okres czasu do Związku, na specjalnie w tym celu organizowanych kursach propagandowych,

2. kształcenie kas w zakresie propagandy przez: stworzenie stałego kącika propagandowego w czasopiśmie „Oszczędność", w którym byłyby podawane przykłady wzorowej propagandy w kraju i za granicą, omawiane różne tematy z zakresu propagandy i reklamy, oraz przez zamieszczanie w „Oszczędności" fachowych artykułów o propagandzie i środkach propagandy.

Przystępując do zrealizowania tej części planu otwieramy na łamach czasopisma „Oszczędność" stały kwartalny „kącik propagandowy" i prosimy wszystkich, którzy się sprawami propagandy w kasach zajmują czy interesują, o czynny współudział przez nadsyłanie materiałów z terenu.

Zofia Kaiserowa.

Bibliografia.

Wł. Balicki: Propaganda, jej metody i znaczenie.

K. Jabłowski: Propaganda w III Rzeszy. Czas. „Reklama" Nr 6 r. 1936.

K. Jabłowski: Propaganda w krajach zachodniej Europy. Czas. „Reklama" Nr 2 r. 1938.

W. Referowski: Zagadnienie nauczania reklamy. Czas. „Reklama" Nr 1 r. 1937.

W. Referowski: Nauczanie reklamy we Francji. Czas. „Reklama" Nr 1 r. 1937.

A. Czerwińska: Nauczanie reklamy w Anglii. Czas. „Reklama" Nr 1 r. 1937.

Kącik propagandowy

Porządkujmy pojęcia...

Propaganda, reklama, agitacja.

Propaganda pochodzi od łacińskiego słowa „*propagare*“ — co znaczy: rozszerzać, reklama zaś od słowa „*reclamare*“*:* odwoływać(się).

W języku francuskim „*la réclame*“ oznaczało głos myśliwca wabiącego zwierzynę, obecnie oznacza reklamę handlową, aczkolwiek coraz częściej używa się określenia „*la publicité*“, zaś dla określenia propagandy słowa „*la propagande*“. W Niemczech zapożyczono z francuskiego słowo „*die Reklame*“, dziś używają tam również określeń „*die Werbung*“, rzadziej „*die Propaganda*“. Język angielski ma bardzo dobre określenie „*advertising*“, pochodzące od słowa „*ad vertere*“*:* zwracać uwagę na coś. W języku polskim używa się wyrażeń „reklama“ i „propaganda“.

Jak często plącze się nam pojęcie propagandy i reklamy! Używając jednego lub drugiego określenia niejednokrotnie czujemy, że coś jest nie w porządku. Czujemy, że posługując się słowem „propaganda“ powiedzieliśmy za dużo, za szumnie, zupełnie tak, jakbyśmy nazwali, wzorem jednego z kupców warszawskich, maleńki, niepozorny sklepik z wyrobami trykotażowymi — pałacem trykotaży. Z drugiej zaś strony czasem, gdy określamy nasze starania oddziaływania na opinię „reklamą“, wyraźnie zdajemy sobie sprawę, że powiedzieliśmy za mało, za skromnie. Trudno uchwycić linię graniczną między tymi pojęciami, zachodzą one za siebie, dlatego nie możemy dopasować właściwego określenia do odpowiadającej mu akcji.

Spróbujmy przeprowadzić tę linię graniczną.

Pierwszy wprowadził podział akcji werbunkowej na propagandę, reklamę i agitację dr. Schultze Pfaelzer.

Idąc za jego wzorem trzyma się tego podziału Władysław Baliński w książce p. t. „Propaganda, jej metody i znaczenie“. Za punkt wyjścia swoich rozważań bierze on znaczenie opinii publicznej. Ujmuje związane z tym zagadnienie propagandy i reklamy w ten sposób. Istota p r o p a g a n d y polega na oddziaływaniu na opinię publiczną, na wprowadzaniu indywidualnych sądów o pewnych zjawiskach do świata sądów społeczeństwa. Wprawdzie tylko niektóre zjawiska mogą być treścią sądów, których popularyzację zwiemy propagandą. Tak więc rozwijając gwałtowną akcję werbunkową na rzecz stronnictwa politycznego, zwalczając ostro obóz przeciwny, nie prowadzimy propagandy. Tak samo nie może być mowy o propagandzie, gdy głosimy, że ta, a nie inna pasta do zębów jest najlepszą pastą między pastami, choć w obu wypadkach mamy do czynienia z oddziaływaniem na opinię publiczną. Niezbędnymi cechami propagandy są: publiczny charakter zjawiska i niegwałtowna metoda akcji.

Akcję werbunkową odróżniającą się od propagandy wojowniczością nazywamy a g i t a c j ą, werbunek zaś, różniący się od propagandy i agitacji naturą prywatną zjawiska, zwiemy r e k l a m ą.

Propaganda ma do czynienia ze sprawami publicznymi, treść jej stanowią często wielkie idee, jej akcja jest pokojowa, etyczna w swej czystej formie, nie skażonej przez połączenie jej z akcją agitacyjną lub reklamową. Reklama zaś ma charakter bardziej przyziemny, motorem poruszającym ją jest interes prywatny.

Do pewnego zamieszania w pojęciach przyczynia się ta okoliczność, że te same jednostki, instytucje, związki prowadzą często jednocześnie wspomniane akcje. Np. partia polityczna propaguje swoje idee, agituje przeciwko projektom wrogiego obozu, wreszcie reklamuje swój organ prasowy lub robi reklamę swym przywódcom. Kończąc swoje wywody na ten temat — Baliński jeszcze raz stwierdza, że wszystkie wymienione metody akcji werbunkowej różnią się między sobą wyraźnie — razem zaś mogą być objęte określeniem „w e r b u n k u“; daje ponadto ostateczną definicję propagandy: „Propaganda jest to zjawisko oddziaływania na opinię publiczną w sprawach natury publicznej w sposób niewojowniczy i pozbawiony przymusu“.

Odmienne stanowisko zajmuje dr Seyffert w swoim dziele pt. „*Allgemeine Werbelehre*“. Poświęca on rozważaniom nad istotą werbunku długi rozdział. Postaramy się je ująć w krótkich słowach.

Nasze duchowe „ja“ kształtuje się ulegając zewnętrznym wpływom. Występują one w różnych formach. Jedną z takich form wpływania jest werbowanie, wyróżniające się wśród innych form tym, że rozporządza wielorakością środków, może się pochwalić wysokim technicznym poziomem i szerokim rozprzestrzenieniem.

Pokrewnymi środkami i metodami zaliczającymi się do werbowania posługuje się kupiec, który chce wpłynąć na sprzedaż swych towarów, państwo, które chce rozszerzyć swój handel zagraniczny, towarzystwo ochrony zwierząt zalecające humanitarne obchodzenie się z nimi ,partia polityczna trudniąca się pozyskaniem wyborców dla swej listy, misjonarz rozpowszechniający ideę swej wiary, gwiazda filmowa, która pragnie zdobyć rozgłos i uznanie. Wszyscy oni, o ile stosują środki i metody planowo, prowadzą akcję werbunkową różniącą się tylko celami. Dla kupca i państwa są to cele gospodarcze, dla partii — polityczne, dla towarzystwa opieki — humanitarne, dla misjonarza — religijne, dla gwiazdy filmowej — osobiste.

Bezpośrednim zadaniem każdej akcji werbunkowej jest oddziaływanie na ludzi w taki sposób, aby zyskać ich przychylne ustosunkowanie się do sprawy. Mało tego, celem werbunku jest nie tylko pozyskanie biernych wyznawców dla idei, ale przekształcenie ich w wyznawców czynnych, dalszych roznosicieli tej idei.

Zaznaczyć przy tym należy, że akcja werbunkowa nie może nosić cech przymusu, musi pozostawiać swobodę i wolność wyboru postępowania, stawiając jedynie przed oczami korzyści takiego, a nie innego wyboru.

Reasumując, werbowaniem nazywa Seyffert od-

działywanie, którego celem jest nakłonienie przy pomocy zorganizowanych, planowo stosowanych środdów, do dobrowolnego przyjęcia, wykonania i dalszego rozprzestrzenienia danej idei.

W rzędzie pojęć tylko pokrewnych akcji werbunkowej umieszcza Seyffert agitację, która działając przy pomocy silnych duchowych podniet, wyłącza swobodne decydowanie. Natomiast propagandę i reklamę, na równi z werbowaniem, uważa za synonimy podkreślając, że rozdzielenie pojęć zastosowane przez dr Schultze Pfaelzera nie ma według niego istotnego znaczenia.

Naszym zdaniem, choć zarówno propaganda jak i reklama mają jednakie zadanie oddziaływania na opinię i posługują się podobnymi metodami, środkami, różnią się jednak zasadniczo intencją. Intencją propagandy będzie werbowanie wyznawców dla idei, intencją reklamy werbowanie klientów w imię prywatnego interesu.

Komunalne kasy oszczędności prowadzą jednocześnie propagandę i reklamę. Teoretycznym zadaniem propagandy komunalnych kas jest wychowywanie społeczeństwa w zrozumieniu idei oszczędności. Praktycznie rzecz biorąc, trudno nakłaniać ludzi do oszczędzania, nie wskazując im jednocześnie miejsca lokowania ciułanych pieniędzy.

W praktyce zatem propaganda komunalnych kas oszczędności tym się będzie różniła od reklamy, że na pierwszym miejscu będzie stawiała problem wychowywania dla idei oszczędności przyszłych klientów, bezpośrednia korzyść znajdzie się tu na drugim planie, podczas gdy założeniem reklamy będzie doraźne zdobywanie klienta.

Z. K.

Plan propagandy Związku KKO w Warszawie.

Zadania Związku w zakresie propagandy:

I. Prowadzenie propagandy centralnej:

1. radiowej,
2. prasowej,
3. filmowej.

II. Współpraca z Samorządowym Instytutem Wydawniczym w zakresie tworzenia materiałów propagandowych i reklamowych, której wyrazem będzie:

1. ścisły i częsty kontakt na zebraniach utworzonego komitetu, w którego skład weszli przedstawiciele: Związku Związków K. K. O., Związku K. K. O., Kas i S. I. W.,

2. opracowanie planu ramowego oraz planów szczegółowych w zakresie produkowania materiałów propagandowych i reklamowych,

3. wykonywanie planów etapami z uwzględnieniem:

a) doboru odpowiednich wykonawców,

b) kontaktu z terenem (z kasami: ankiety, osobiste kontakty),

c) porozumienia z odpowiednimi instytucjami (z Ministerstwem Oświaty przy opracowywaniu materiałów propag. dla S. I. W., organizacji rolniczych — przy opracowywaniu materiałów dla wsi itp.),

4. wydawanie opinii o pracach nadesłanych.

III. Współpraca z kasami.

W zakresie tej współpracy należy uwzględnić:

1. udzielanie kasom wyjaśnień oraz informacji z dziedziny propagandy:

a) w drodze korespondencji,
b) „ okólników.

2. zbieranie w drodze ankiet i kontaktu z terenem danych dotyczących:

a) planowej akcji propagandowej kas (projektowania i wykonania kampanii propagandowo - reklamowych),

b) poszczególnych działów, które należy objąć propagandą (wymienionych w p. 3),

3. opracowywanie poszczególnych działów —

na podstawie przeprowadzonych studiów teoretycznych,

materiałów z terenu,

przy współpracy K. K. O. (pomoc w opracowaniu technicznym),

kontaktu z odpowiednimi instytucjami,

a) działu propagandy wśród młodzieży,
b) „ „ „ kobiet,
c) „ „ „ duchowieństwa,
d) „ „ „ ludności wiejskiej,
e) „ „ „ robotników,
f) „ „ „ rzemieślników,
g) „ „ „ kupców,
i) „ „ „ urzędników,
h) „ „ „ wojska,
j) „ „ „ służby domowej,
k) „ „ „ sfer posiadających,
l) „ „ „ wolnych zawodów,
ł) „ „ „ organizacji, stowarzyszeń społecznych, zawodowych.

4. opracowywanie dla kas:

a) wspólnych imprez propagandowych, np. konkursów jedego typu,

b) wskazań i zaleceń postępowania w pewnych okresach czasu np. z okazji „Dnia Oszczędności", świąt, końca roku szkolnego itp.,

c) różnych instrukcji, np. w sprawie lokalnych komitetów oszczędności.

5. działalność w terenie:

a) instrukcyjna:

aa) projektowanie po zapoznaniu się z lokalnymi warunkami i możliwościami całkowitej kampanii propagandowo-reklamowej:

w ramach budżetu kasy,

w ramach wspólnego funduszu na zbiorową propagandę, obejmującą kasy województwa,

bb) instruowanie, jak kampanię należy przeprowadzić, wskazując metody i środki.

b) organizacyjna:

organizowanie w terenie placówek propagandowych: szkolnych kas oszczędności, fabrycznych kas oszczędności itp.

c) kontrolująco-rewizyjna:

kontrolowanie:

aa) jak kasa przeprowadza kampanię propagandową i to zarówno według swego planu jak i projektu instruktora Związku,

bb) czy celowo zostały wydatkowane kwoty przeznaczone na propagandę,

cc) jak przyjęły się i jak się rozwijają zorganizowane placówki propagandowe,

d) pomocniczo-reprezentacyjna:

pomoc i uczestniczenie w imprezach organizowanych przez kasy z racji ich udziału w wystawach, targach, zjazdach S. K. O. itp.

6. działalność wychowawcza:

a) propagowanie znaczenia propagandy dla rozwoju kas:

aa) w drodze osobistego kontaktu,

bb) na łamach czas. „Oszczędność“,

b) szkolenie referentów propagandy poszczególnych kas:

aa) przysyłanych na pewien okres czasu do Związku,

bb) na specjalnie w tym celu organizowanych kursach propagandowych.

c) kształcenie kas w zakresie propagandy:

aa) przez stworzenie stałego kącika propagandowego w czas. „Oszczędność“, w którym byłyby podawane przykłady wzorowej propagandy w kraju i za granicą, omawiane różne tematy z zakresu propagandy i reklamy,

bb) przez zamieszczanie w „Oszczędności“ fachowych artykułów o propagandzie i środkach propagandy.

7. udzielanie pomocy materialnej słabszym finansowo kasom z okazji „Dnia Oszczędności“, udziału kas w wystawach itp.

IV. Współpraca ze Związkami K. K. O. i Związkiem Związków K. K. O.:

1. w zakresie wspólnie prowadzonej propagandy (radiowej, filmowej itp.), scentralizowanej przy Z-ku Warsz.

2. w zakresie wymiany projektów, wzorów druków i materiałów propagandowych, dzielenia się zdobytym doświadczeniem w poszczególnych działach propagandy.

V. Kontakt z różnymi instytucjami i organizacjami:

1. w celu zasięgania porady i opinii co do planu i metod działania w środowiskach, podlegających tym instytucjom (porównaj p. II 3 c i p. III 3),

2. w celu obrony interesów propagandy.

VI. Kontakt z instytucjami pokrewnymi:

1. bezpośredni,

2. pośredni.

Plan ramowy propagandy Związku będzie rozpracowany etapami przy współudziale specjalnie w tym celu utworzonej Komisji.

Różne wiadomości

O lepszą propagandę oszczędności w miejscowościach turystycznych.

KKO m. st. Warszawy umieszcza ostatnio w prasie codziennej ogłoszenia informujące czytelnika między innymi o tym, że książeczki oszczędnościowe tej kasy są honorowane przez K. K. O. w większych miastach i uzdrowiskach.

W m. lutym i marcu rb., spędzając urlop w Krynicy i Zakopanem, korzystałem z usług miejscowych K. K. O., a mianowicie podnosiłem potrzebne mi kwoty z książeczki oszczędnościowej wystawionej przez K. K. O. m. st. Warszawy. Obsługa była w obu kasach szybka i uprzejma, co należy z uznaniem na tym miejscu podkreślić.

Na niekorzyść jednak należy zapisać tą okoliczność, że nigdzie nie znalazłem wzmianki o tym, że miejscowe K. K. O. takich wypłat dokonywują. A szkoda! Krynica i Zakopane są, moim zdaniem, dobrym terenem propagandowym, w miejscowościach tych bowiem spędzają dłuższy czy krótszy okres czasu kuracjusze i turyści z całego kraju, a nawet zagranicy.

Samo przez się rozumie się, że propaganda w tych miejscowościach winna być bardzo dyskretna. Niemniej jednak wydaje się, że było by rzeczą ze wszech miar celową, by odpowiednie szyldziki były umieszczone w ruchliwych miejscach, a nawet w pensjonatach, w szczególności w Krynicy na deptaku, a w Zakopanem na st. Kolejki Linowej. Umieszczanie takich wiadomości leży nie tylko w interesie kas lokalnych, lecz i wszystkich K. K. O. w ogóle — przeto sprawą tą winien, moim zdaniem, zająć się okręgowy Związek K. K. O. czy też Związek Związków K. K. O. Akcja taka niewątpliwie szybko powiększy obrót K. K. O. na tym odcinku, a tym samym przyczyni się do dalszej popularyzacji K. K. O. i ich rozwoju.

J. Rożkowski.

Zgromadzenia propagandowe.

Tak tytułuje p. M. Viertel organizowane przez siebie na terenie Lwowa zgromadzenia, których celem jest propaganda pewnych idei oraz reklama firm i towarów, podana w oprawie rozrywkowej.

Pierwsze takie zgromadzenie odbyło się w dn. 20 stycznia 1937 r. w sali Związku Pracowników z udziałem artysty rewiowego, Jerzego Darskiego. Na zebraniu tym były reklamowane następujące instytucje i firmy: Galicyjska Kasa Oszczędności, Fabryka Cukrów i Czekolady „Branka“ i koncern Naftowy „Małopolska“. Zgromadzenie skupiło 100 osób.

W ciągu następnych miesięcy p. Viertel urządził 11 takich zebrań, w których stale poza różnymi firmami brała udział Galicyjska Kasa Oszczędności. Zgromadzenia nabrały wielkiego rozgłosu i cieszą się dużą popularnością. Przeciętna frekwencja wynosi 350 do 400 osób. Atrakcją tych zebrań jest zręcznie ułożony program. Obok dobrej orkiestry, wesołych monologów, dużym wabikiem jest rozdawanie próbek i prospektów oraz bezpłatna loteria fantowa. Wielkim zainteresowaniem cieszyły się okolicznościowe przemówienia o oszczędności.

Kurs dla propagatorów idei oszczędności.

Komunalna Kasa Oszczędności pow. Lubartowskiego w Lubartowie urządziła w r. ub. w dn. 31 października kurs dla przyszłych pionierów i propagatorów idei oszczędności. Zaproszenia na ten kurs wysłano: 1) do członków O. T. O. i K. R. wskazanych przez kierownictwo powiatowe tej organizacji, 2) do zarządów kas Stefczyka i gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych położonych na terenie powiatu, 3) do robotników Huty Szkła w Lubartowie, 4) do robotników Betoniarni Sejmikowej w Lubartowie, 5) do członków zarządu Kasy Samopomocy Związku Zawodowych Pracowników Dróg Kołowych, 6) do Związku „Młodej Wsi“ w Lubartowie. Ogółem zaproszono 89 osób. Wzięło udział i przesłuchało kurs 48 słuchaczy, którym po zakończeniu kursu zostały wydane przez p. starostę odpowiednie zaświadczenia. Na program kursu złożyły się następujące referaty dyskusyjne: 1) oszczędność a kapitalizacja wewnętrzna, 2) K. K. O., organizacja, zadania, zakres działania, 3) polityka kredytowa instytucji kredytu zorganizowanego.

Kurs ten jest zapoczątkowaniem cyklu podobnych, które w przyszłości będzie prowadzić Powiatowy Komitet Oszczędnościowy zorganizowany po zakończeniu kursu ze słuchaczy z miejscowym starostą jako przewodniczącym komitetu na czele.

Konkursy i premie.

Poza konkursami Związku K. K. O., komunalne kasy oszczędności organizują konkursy różnego typu na własną rękę, wychodząc z założenia, że nagroda czy premia konkursowa stanowi doskonały bodziec bliższego zainteresowania się

ideą oszczędności i otworzeniem sobie książeczki K. K. O. Prym w akcji konkursowej wiedzie Komunalna Kasa Oszczędności m. st. Warszawy, która stale organizuje i przeprowadza konkursy dla młodzieży, dla pań domu, dla wszystkich.

K. K. O. pow. Konińskiego w r. ub. urządzała stale konkursy z nagrodami dla młodzieży.

K. K. O. pow. Łęczyckiego w Łęczycy przyznała w r. ub. 25 nagród w postaci książeczek oszczędnościowych z wkładami zawiązkowymi dla zwycięzców w konkursach szkolnych za: 1) indywidualne systematyczne oszczędzanie w ciągu roku, 2) systematyczne oszczędzanie zbiorowe klasami w tym samym okresie, 3) za najlepszą pracę piśmienną o oszczędności.

K. K. O. m. Włocławka z okazji konkursu dla młodzieży szkół powszechnych, urządzanego również w r. ub., za najlepsze wypracowanie na temat dowolny z dziedziny oszczędności wyznaczyła nagrody pieniężne wpisane do książeczek oszczędnościowych.

K. K. O. m. Wilna zorganizowała konkurs dla pracownic domowych.

K. K. O. pow. Kutnowskiego w Kutnie uchwaliła z okazji zeszłorocznego „Dnia Oszczędności" wydawanie premii w kwocie jednego złotego każdemu, kto otworzy sobie nową książeczkę Kasy z wkładem co najmniej pięciu złotych.

Propaganda wśród młodzieży.

Poniżej zamieszczamy sprawozdanie z działalności propagandowej K. K. O. pow. Konińskiego wśród młodzieży szkolnej w roku 1937:

„Jednym z podstawowych celów i zadań K. K. O. jest umiejętne gromadzenie wkładów oszczędnościowych.

Poza ogólną propagandą szczególną uwagę zwróciliśmy na dzieci, które mogą odegrać bardzo ważną rolę, gdyż przez ich uświadomienie i przyzwyczajanie do gromadzenia drobnych sum w Kasie, możemy wychować sobie uświadomionych wkładców. Jest to praca zakrojona na daleką przyszłość, lecz powinna być doceniana.

Wychodząc z tych założeń od początku swej działalności baczną zwróciliśmy uwagę na ten odcinek pracy. Celem racjonalnego i metodycznego podejścia do tego zagadnienia weszliśmy w porozumienie z czynnikami pedagogicznymi, ustalając pewne wytyczne postępowania. Zatem licząc się z wiekiem i jego właściwościami, propaganda i uświadamianie opiera się nie tyle na czynniku rozumowym, ile działającym na zmysły dziecka i dającym mu konkretne korzyści, a nawet przyjemności. W tym celu Kasa nasza przez przeciąg całego roku utrzymuje stały kontakt ze szkołą i interesuje się nawet życiem dzieci i ich przyjemnościami. W celach propagandowych przyznajemy dzieciom nagrody indywidualne lub też zbiorowe. Taką nagrodą było opłacenie autobusu na wystawę w Liskowie, a w roku ubiegłym do Poznania i Warszawy. Rok rocznie przed Dniem Oszczędności rozsyłamy do wszystkich szkół w powiecie materiał propagandowy, jak: plany lekcji, obsadki, bibularze, zakładki do książek, skarbonki, kalendarzyki itp.

Jako dalszą formę propagandową stosujemy konkursy na najlepsze tematy oszczędnościowe, dając nagrody indywidualne w postaci wkładów pieniężnych w wysokości od 2 — 25 zł.

Kasa zakupiła również cztery komplety książek do bibliotek wędrownych, zaopatrując każdą książkę w napis propagandowy i oddała je do dyspozycji instruktora oświaty pozaszkolnej.

Przez przeciąg całego roku wysyłamy bezpłatnie do wszystkich szkół Gazetki Oszczędnościowe. Również jako nagrody zbiorowe przeznaczamy mapy, a w roku bieżącym w czasie od dnia 1 września 1936 r. do dnia 31 października 1937 r. urządziliśmy konkurs dla szkół na terenie naszego powiatu, przeznaczając na nagrodę 3-lampowy radioodbiornik. W konkursie tym chodziło o największą ilość dzieci należących do S. K. O. z uwzględnieniem ogólnej ilości dzieci w szkole, oraz najwyższą sumę zaoszczędzoną, uwzględniając znów środowisko i zamożność dzieci.

W posiedzeniach komisji konkursowych bierze udział inspektor szkolny, którego serdeczny stosunek do poczynań Kasy na odcinku oszczędnościowym wśród młodzieży oraz doświadczenie zawodowe stwarzają dobre warunki dla rozwoju tej akcji.

Ostatnio w porozumieniu z p. inspektorem Dyrekcja bierze udział w konferencjach nauczycielskich, mając w ten sposób możność bezpośredniego zetknięcia się z nauczycielstwem. Na ogół sfery nauczycielskie są przychylnie ustosunkowane do akcji oszczędnościowej wśród młodzieży.

Jedną z najpoważniejszych trudności w pozyskaniu S. K. O. jest duża odległość szkół od K. K. O. oraz trudności komunikacyjne.

Poważną przeciwwagą na naszą korzyść jest atut gromadzenia kapitałów na terenie własnego powiatu.

Akcja powyższa dla Kasy dość kłopotliwa i kosztowna, rozwija się jednak pomyślnie, czego dowodem jest stały wzrost ilości szkół, które opierają swoje S. K. O. o Komunalną Kasę Oszczędności, a tym samym wzrost członków dzieci i sum zaoszczędzonych.

Podobną akcję propagowania oszczędności przeprowadzamy w organizacjach młodzieżowych, na czoło których wybija się harcerstwo, które żywotnie współpracuje z nami w akcji propagandowej".

Notatki i uwagi

Rys historyczny 25-letniej działalności Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu.

W dniu 26 marca br. na Sejmiku Komunalnego Związku Kredytowego w Poznaniu (o czym dajemy sprawozdanie w „Kronice Krajowej") p. dyr. Adamczewski przedstawił w swym przemówieniu sprawozdawczym ciekawy szkic historyczny działalności Komunalnego Banku Kredytowego od czasów zaborczych włącznie. Odnośny ustęp przemówienia p. dyr. Adamczewskiego zamieszczamy poniżej za Codz. Gazetę Handlową (Nr 74 z dn. 31.III.38):

Rok sprawozdawczy 1937, w którym upłynęło 25 lat od założenia Komunalnego Banku Kredytowego, był o tyle przełomowym, że pod względem organizacyjnym nastąpił zapowiadany od dawna podział funkcji na 2 odrębne instytucje. Komunalny Związek Kredytowy, który dotychczas był jednocześnie związkiem rewizyjnym komunalnych kas oszczędności, a pod firmą „Komunalny Bank Kredytowy" centralą finansową samorządów i ich K. K. O., zlikwidował pierwsze funkcje i oddał je nowemu Związkowi Komunalnych Kas Oszczędności. Jedynym zadaniem Komunalnego Związku

Kredytowego — jako związku międzykomunalnego — pozostaje odtąd prowadzenie Banku.

Przy reorganizacji zwyciężył zatem u nas ostatecznie system odgraniczenia działalności rewizyjnej od czysto finansowej działalności Banku. Powracamy tym samym do zasad ustrojowych, jakie istniały u nas przed wojną, gdy obok istniejącego od r. 1892 Związku Kas Oszczędności (jako tow. zapisanego) założono 20 lat później, tj. w r. 1912 na zasadzie ustawy o związkach celowych „związek żyrowy", pierwotnie z wyłącznym celem prowadzenia tzw. wówczas „centrali żyrowej". Dopiero za polskich czasów nastąpiło złączenie obu instytucyj na zasadzie ustawy o związkach celowych oraz kilkakrotnie, zmiana statutu oraz firmy na Komunalny Związek Kredytowy wzgl. Komunalny Bank Kredytowy.

Założona przed 25 laty „Centrala Żyrowa" miała — jak już sama jej nazwa mówi — pierwotnie bardzo ograniczony zakres działania, mianowicie w pierwszym rzędzie: pielęgnowanie ruchu bezgotówkowego oraz wyrównanie obrotów pieniężnych między kasami oszczędności, w związku z tym przejmowane od K. K. O. ich zbędnych czasowo rezerw kasowych i administrowanie nimi. Ponieważ takie centrale powstawały dla każdej ówczesnej prowincji osobno, teren naszej instytucji ograniczał się do województwa poznańskiego w przedwojennych jego granicach.

Szczupłe były początkowo agendy Banku, którego administracją zajmowała się zresztą do końca 1917 r. K. K. O. miasta Poznania. Finansowanie potrzeb miasta i powiatów nie leżało początkowo w ogóle w planach Banku; sprawa organizacji kredytu komunalnego była wtedy — nietylko u nas — jeszcze przedmiotem ożywionej dyskusji, o tyle, że wentylowano celowość ewent. tworzenia specjalnych instytucyj dla kredytu komunalnego. Dopiero nadzwyczajna płynność rynku pieniężnego, jaka cechowała na naszym terenie ostatnie 2 lata wojny światowej, zmusiła Centralę Żyrową do utworzenia samodzielnego biura i rozszerzenia w r. 1917 swej działalności na prawie wszystkie interesy bankowe.

Po przejęciu Banku przez władze polskie, złączeniu związku rewizyjnego i żyrowego, zmianie firmy na Komunalny Bank Kredytowy — zakres działalności banku został w dalszym ciągu rozszerzony.

Zmieniono gruntownie statut, rozciągając teren działania na województwo poznańskie i pomorskie, a zakres czynności pom. in. na organizowanie długoterminowego kredytu komunalnego i wydawanie w tym celu również własnych obligacyj.

Dzisiaj kredyt komunalny zajmuje czołowe miejsce w działalności Banku; z ogólnej akcji kredytowej z końca 1937 r. w wysokości 32 mln. zł (nie licząc pretensji przedwojennych zwaloryzowanych) przypada na samorządy 65,4%.

W całym 25-letnim okresie ta czynność, dla której Bank został założony — obrót żyrowy — jakkolwiek oczywiście poświęcano mu uwagę, nie odgrywał tak dominującej roli, jak przy założeniu sobie wyobrażano i co w firmie „Centrala Żyrowa" miało znaleźć swe odbicie. Otóż samo stworzenie nadrzędnej instytucji dla obrotów międzykomunalnych nie wystarcza jeszcze. W naszym wypadku wobec słabo rozwiniętego u nas handlu i przemysłu warunki nie sprzyjały rozszerzeniu ruchu żyrowego i czekowego; ponadto już w chwili założenia banku istniały na naszym terenie 3, a właściwie 4 organizacje żyrowe, które gros obrotów skoncentrowały u siebie, mianowicie: 1) dla obrotów większych: bank biletowy ze swymi kontami żyrowymi, 2) czekowe konto pocztowe dla drobnych przekazów, i 3) dla średnich obrotów handlowych 2 organizacje spółdzielcze: 1 polska i 1 niemiecka ze swoimi centralami finansowymi. Te wszystkie instytucje działają i nadal.

Mimo wszystko Bank Komunalny z biegiem lat skoncentrował i u siebie dość poważne obroty żyrowe za pośrednictwem rozgałęzionej sieci K. K. O. A skoro tylko prace organizacyjne w K. K. O. oraz 2 szczytowych instytucjach — rewizyjnej i finansowej — zostaną ukończone oraz jak tylko życie gospodarcze po zupełnym przezwyciężeniu kryzysu pójdzie normalnym torem Bank w porozumieniu z K. K. O., organizacji i usprawnieniu obrotów żyrowych i czekowych zacznie poświęcać właściwą uwagę.

Budżet Państwa na rok 1938/39.

Ogłoszona w Nr 20 Dziennika Ustaw R. P. z dnia 30 marca 1938 r. ustawa skarbowa ustala budżet Państwa na okres od 1 kwietnia 1938 r. do 31 marca 1939 r. Ustawa upoważnia Rząd do czynienia wydatków na łączną sumę zł 2.474.935.020, w czym na wydatki administracji zwyczajne — zł 2.430.661.350, nadzwyczajne — zł 37.764.470, dopłaty ze Skarbu do przedsiębiorstw i zakładów państwowych — zł 6.509.200.

Po stronie dochodów ustawa przewiduje zł 2.475.129.535, w tym dochody zwyczajne w wysokości zł 2.348.289.535, nadzwyczajne — zł 126.840.000. Na sumę zł 2.475.129.535 składają się: dochody administracji — zł 1.645.270.485, wpłaty do do Skarbu przedsiębiorstw i zakładów państwowych — zł 137.652.050, wpłaty do Skarbu monopolów państwowych — zł 692.207.000.

Plany finansowo-gospodarcze objęte budżetem ustalają: a) dla przedsiębiorstw i zakładów państwowych rozchody zwyczajne na zł 223.757.410, nadzwyczajne na zł 1.800.450, b) dla monopolów państwowych rozchody zwyczajne w kwocie zł 456.495.200, c) dla Funduszu Kwaterunku Wojskowego i Pracy rozchody zwyczajne na zł 176.980.000. Na pokrycie tych rozchodów służą wpływy zwyczajne i nadzwyczajne przedsiębiorstw, zakładów, monopolów państwowych i funduszów oraz dopłata Skarbu Państwa w wysokości zł 6.509.200.

Art. 6 ustawy przewiduje dla Ministra Skarbu przenoszenie kredytów (virement) w obrębie poszczególnych paragrafów i części budżetu, zwiększania wydatków na spłatę długów państwowych, oraz na pomoc przy zawartych układach konwersyjnych i przy spłacie papierami wartościowymi wierzytelności rolniczych — w miarę uzyskania pokrycia, oraz zwiększania rozchodów w planach finansowo-gospodarczych przedsiębiorstw, zakładów, monopoli i funduszów. W miarę uzyskania nadwyżek dochodów Minister Skarbu ma prawo również zwiększać wydatki między innymi na Fundusz Obrotowy Reformy Rolnej.

Jak w poprzednich latach i w roku budżetowym 1938/39 bezprocentowy kredyt w Banku Polskim będzie sanowił fundusz obrotowy Skarbu Państwa.

Liczba funkcjonariuszów zatrudnionych w administracji cywilnej nie może, zarówno w liczbie ogólnej, jak i w poszczególnych grupach uposażenia, przekraczać ilości etatów osobowych, ustalonych w załączonym do ustawy wykazie, przy czym obsadzanie etatów w poszczególnych grupach uposażenia ponad przewidzianą ilość może nastąpić tylko przy odpowiednim zmniejszeniu etatów w grupach wyższych.

Ustawa upoważnia Ministra Skarbu do udzielania związkom samorządu terytorialnego i gospodarczego pożyczek z zapasów kasowych na termin nie dłuższy niż 12 miesięcy. Łączna kwota tych pożyczek nie może w ciągu roku budżetowego przekroczyć 20% sumy udziałów w podatkach państwowych i dodatków do tych podatków, pobieranych przez kasy państwowe na rzecz wszystkich związków samorządowych. Poza tymi pożyczkami, nie można dokonywać żadnych wydatków z zapasów kasowych lub lokat w bankach państwowych.

Art. 12 ustawy przedłuża do dnia 31 morca 1939 r. prawo pobierania podatku specjalnego od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszów publicznych, zmniejszając jednak wydatnie jego stopę procentową w obu grupach oraz podwyższając stawki wynagrodzeń wolnych od podatku. Podatek ten wprowadzony dekreem z dn. 14 listopada 1935 r. na okres do dnia 31 grudnia 1937 r., przedłużony ustawą skarbową z dnia 29 marca 1937 r. do dnia 31 marca 1938 r., będzie pobierany w zmniejszonej obecnie wysokości od wynagrodzeń wypłacanych: 1) w czasie od dnia 1 kwietnia 1938 r. do dnia 31 marca 1939 r. bez względu na to, za jaki czas wynagrodzenia te przypadają, 2) za czas od dnia 1 kwietnia 1938 r. do dnia 31 marca 1939 r. bez względu na czas wypłaty. Dochód z tego podatku preliminowany jest w budżecie na zł 104.500.000. Komunalne kasy oszczędności mogą nie pobierać tego podatku od wynagrodzeń, wypłacanych ze swoich funduszów, o czym piszemy obszerniej na innym miejscu.

Zestawienie ogólne wydatków i dochodów budżetowych na rok budżetowy 1938/39 przedstawia się następująco (administracja — brutto, inne — netto):

	Wydatki zł	Dochody zł
A. Administracja		
1. Prezydent Rzeczypospolitej	3.126.000	144.470
2a. Sejm	3.346.700	197.000
2. Senat	1.526.740	3.200
3. Kontrola Państwowa	4.971.960	143.000
4. Prezydium Rady Ministrów	3.597.000	2.000
5. Min. Spraw Zagranicznych	39.243.000	8.780.000
6. „ „ Wojskowych	800.000.000	400.000
7. „ „ Wewnętrznych	210.800.080	15.038.000
8. „ Skarbu	138.750.000	1.394.208.000
9. „ Sprawiedliwości	91.450.000	38.678.000
10. „ Przemysłu i Handlu	52.745.000	28.220.000
11. „ Komunikacji	74.500.000	25.200.000
12. „ Rolnictwa i Ref. Roln.	92.334.000	35.390.400
13. „ Wyznań Religijnych i Oświecenia Publ.	376.145.520	32.043.000
14. „ Opieki Społecznej	66.758.100	22.419.615
15. „ Poczt i Telegrafów	1.999.720	4.800
16. Emerytury i zaopatrzenia	176.710.000	44.399.000
17. Renty inwalidzkie i pensje	105.422.000	—
18. Długi państwowe	225.000.000	—
	2.468.425.820	1.645.270.485
B. Przedsiębiorstwa i zakłady	6.509.200	137.652.050
C. Monopole	—	692.207.000
D. Fundusze	—	—
Ogółem	2.474.935.020	2.475.129.535

Komunikaty Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie

W sprawie popierania działalności chrześcijańskich kas bezprocentowego kredytu.

(Okólnik Nr 15 z dn. 22 marca 1938 r.).

Od kilku lat daje się zaobserwować wśród społeczeństwa polskiego silny ruch w kierunku zakładania chrześcijańskich kas kredytu bezprocentowego. Geneza tego ruchu tkwi w dążeniu do podniesienia gospodarczego ludności najmniej zamożnej przez danie jej samodzielnego warsztatu pracy i opiekę nad tym warsztatem.

Zarząd naszego Związku już niejednokrotnie miał okazję zaakcentować swoje stanowisko wobec zakładania kas bezprocentowego kredytu, polecając uwadze zrzeszonych K. K. O. obserwację oraz organizacyjne i finansowe popieranie tego ruchu („Oszczędność" Nr 19 z 1936 r.).

Zapewnienie dla kas bezprocentowego kredytu odpowiednich środków obrotowych jest zagadnieniem przesądzającym o roli i znaczeniu tych instytucji. Powstające na tym odcinku potrzeby realizuje w pewnym stopniu Bank Gospodarstwa Krajowego. Obecnie B. G. K. zamierza za pośrednictwem swoich oddziałów uruchomić dla kas bezprocentowe kredyty obrotowe w formie pożyczek terminowych na okres jednego roku z prawem dalszej prolongaty. Kredyty te będą udzielane kasom posiadającym już odpowiednią sumę środków własnych i kredytowo odpowiedzialnym. Wysokość tych kredytów zamykać się będzie w granicach 500 — 5.000 zł.

W związku z zamierzeniami odnośnie kredytowania kas bezprocentowego kredytu Bank Gospodarstwa Krajowego zwraca się o współpracę Komunalnych Kas Oszczędności. Współpraca ta ma polegać na opiekowaniu się ze strony K. K. O. działającymi na ich terenie chrześcijańskimi kasami kredytu bezprocentowego przez udzielanie im rad i wskazówek w dziedzinie administrowania, organizacji, kontroli, wywiadu itp., a po wtóre na przeprowadzaniu przez K. K. O. w zastępstwie Banku Gospodarstwa Krajowego i na jego prośbę rewizji kas bezprocentowego kredytu zarówno przed momentem przyznania im kredytu, jak też w okresie trwania stosunku kredytowego. Przeprowadzanie rewizji w kasach bezprocentowego kredytu jest rzeczą ważną, tak z uwagi na dążenie do należytego zabezpieczenia powierzonych kasom bezprocentowego kredytu funduszów publicznych, jak też ze względu na konieczność wytworzenia we władzach kas przekonania, że działalność ich znajduje się pod kontrolą czynników społecznych, a tym samym wyrobienia w nich poczucia odpowiedzialności za fundusze społeczne.

Rewizje byłyby przeprowadzane na zlecenie oddziału B. G. K. Właściwy oddział B. G. K. prze-

syłać będzie odnośnej K. K. O. sprawozdanie z działalności kasy bezprocentowej, mającej być objętą rewizją oraz bilans roczny i bilans brutto. Wyniki rewizji, ujęte w formie protokołu przedkładać będzie K. K. O. oddziałowi B. G. K. Uzupełnienie wyników rewizji uwagami Kasy rewidującej jest rzeczą nader pożądaną.

Dodać należy, że Bank Gospodarstwa Krajowego przy przyznawaniu kredytu zaleca kasom bezprocentowym lokawanie wolnej gotówki w instytucji, która będzie przeprowadzać rewizje danej kasy. Ułatwi to kontrolę nad działalnością kas bezprocentowych i nad racjonalnością dysponowania przez nie powierzonymi funduszami.

Rewizje tego rodzaju mają być przeprowadzane bezpłatnie. W zasadzie będą one dotyczyły kas działających w miejscowości, w której znajduje się siedziba instytucji rewidującej. W przypadkach gdy kasa, która ma być poddana rewizji ma swą siedzibę w innej miejscowości, rewizja może być przeprowadzona w lokalu instytucji rewidującej, dokąd kasa rewidowana powinna na wezwanie dostarczyć wszelkie akta i dokumenty. Rewizja oczywiście w każdym przypadku może być dokonana nie inaczej, jak w obecności przedstawicieli (członka zarządu) kasy rewidowanej.

Uzasadnianie wysuniętej przez Bank Gospodarstwa Krajowego inicjatywy wydaje się nam całkowicie zbędne. Jesteśmy przekonani, że zrzeszone K. K. O. w ogólnym, społecznym interesie nie odmówią prośbie Banku Gospodarstwa Krajowego w zakresie opiekowania się kasami bezprocentowego kredytu i przeprowadzania na zlecenie Banku rewizji ich działalności. Ze swej strony Związek nasz zastrzega się wobec Banku Gospodarstwa Krajowego, by Bank zechciał Komunalnym Kasom bonifikować koszty, jakie by w pewnych wypadkach mogła K. K. O. ponieść z tytułu przeprowadzania rewizji kas bezprocentowych, zwłaszcza, gdy rewizja ma być przeprowadzona poza siedzibą K. K. O. (zwrot kosztów przejazdów). Apelujemy jednak, aby i w tych przypadkach Kasy w miarę możności pokrywały te koszty z własnych funduszów.

Prezes Związku: (—) *Z. Chudzyński.*

Dyrektor Związku: (—) *K. Kohlmann.*

Kronika ustawodawcza i sądowa

WAŻNIEJSZE USTAWY I ROZPORZĄDZENIA

Ulgowe opłaty stemplowe przy nabyciu przez K. K. O. nieruchomości w toku postępowaina egzekucyjnego.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 5 marca 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 17, poz. 129), obowiązujące z dniem 19 marca 1938 r. wprowadza ulgi w opłatach stemplowych, wiążących się z przejęciem nieruchomości w toku postępowania egzekucyjnego, jeżeli nabywcą jest któraś z instytucyj wymienionych w § 1 Rozporządzenia. Wśród tych instytucyj p. 4 Rozporządzenia wymienia również komunalne kasy oszczędności. W tym wypadku opłata stemplowa należna w myśl p. 2 lub 3 art. 52 ustawy o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr 64, poz. 404) od sprzedaży nieruchomości drogą licytacji przymusowej lub od orzeczenia sądowego, na mocy którego w toku postępowania egzekucyjnego nieruchomość przechodzi na własność wierzyciela, który ma na danej nieruchomości prawo hipotecznie zabezpieczone, oblicza się według stawki ulgowej.

Stawka ulgowa wynosi do końca 1938 r. — 0,5% w roku 1939 — 1%, w roku 1940 — 2%. Ma ona zastosowanie, jeżeli w okresie, z którym się wiąże ,odbędzie się licytacja, lub jeżeli na dany okres przypadnie ostateczny termin licytacji, na którym zostanie stwierdzone niedojście jej do skutku, uprawniające wierzyciela do objęcia nieruchomości na własność.

Stawki ulgowej nie stosuje się, jeżeli nabywca nieruchomość nabytą na licytacji zbył w ciągu 3 tygodni po licytacji (wyjąwszy zbycie Państw. Bankowi Rolnemu w myśl art. 13 ust. 2 ustawy z 28/12 1925 o wykonaniu reformy rolnej). Obowiązany jest wówczas uiścić różnicę między opłatą normalną pod rygorem 5 krotnej podwyżki opłaty.

Należy zaznaczyć, że w 1933 r. na podstawie rozporządzenia Min. Skarbu z dnia 19 grudnia 1936 r. (Dz. U. Nr 93/36) była stosowana stawka ulgowa w wysokości 0,2%, a zatem mamy do czynienia z stopniowym zmniejszeniem ulg przyznawanych instytucjom wymienionym w § 1 Rozporządzenia M-ra Skarbu z dn. 5 marca 1938 r. Wiąże się to zapewne z ogólną poprawą gospodarczą w kraju. Pomimo to w porównaniu do stawki normalnej, która wynosi 4%, obecnie przyznane ulgi są dość znaczne.

Podatek specjalny.

Ustawa skarbowa z dnia 29 marca 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 20, poz. 161) przedłuża na czas do dnia 31 marca 1939 r. pobieranie podatku specjalnego od wynagrodzeń wypłacanych z funduszów publicznych (art. 12). Obniża jednak znacznie stopę procentową podatku oraz podwyższa stawki wynagrodzeń wolnych od podatku specjalnego. Ustawa przewiduje 2 rodzaje wynagrodzeń, od których jest pobierany podatek specjalny: a) wynagrodzenia wolne od podatku dochodowego i opłat emerytalnych lub składek na rzecz ubezpieczeń społecznych i b) wynagrodzenia obciążone tymi opłatami. W pierwszym wypadku rozpiętość stopy procentowej jest znacznie większa i wynosi od 3—25%, w zależności od wysokości pobieranego wynagrodzenia, w drugim od 2 do 15% wypłacanego wynagrodzenia. Skala podatku specjalnego, obowiązująca od dnia 1 kwietnia 1938 r. przy wynagrodzeniach, od których jest pobierany podatek dochodowy i inne świadczenia wynosi:

Stopień	Wysokość wynagrodzenia wypłacanego w ciągu miesiąca w złotych ponad	do	Stopa procentowa podatku
1	165	220	2
2	220	560	5
3	560	1150	7
4	1150	2350	10
5	2350		15

Uposażenia do wysokości zł 165 miesięcznie są w ogóle wolne od podatku specjalnego.

Ustawa upoważnia między innymi również komunalne

kasy oszczędności do niepotrącania podatku swoim pracownikom. Odnośny przepis (art. rozp. 5) ustawy skarbowej brzmi:

„Związki samorządu terytorialnego, związki międzykomunalne (celowe) oraz przedsiębiorstwa, banki, zakłady i instytucje tych związków, Związek Rewizyjny Samorządu Terytorialnego, **komunalne kasy oszczędności i banki komunalne mogą działać zgodnie z ustawą o finansach komunalnych, nie pobierać podatku specjalnego od wynagrodzeń, wypłacanych ze swoich funduszów**".

ORZECZNICTWO SĄDOWE I ADMINISTRACYJNE

Zachowanie terminów procesualnych w razie nadania pisma w urzędzie pocztowym.

Przepis artykułu 181 § 4 k. p. c., stanowiącego, iż oddanie pisma w polskim urzędzie pocztowym jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu, ma charakter ogólny i stosuje się do terminów procesualnych, przewidzianych nie tylko w kodeksie postępowania cywilnego, ale i w ustawach szczególnych.

Antoni O. wystąpił do Sądu Okręgowego z pozwem przeciwko P. K. P. żądając uznania, iż nie ponosi on odpowiedzialności materialnej za szkodę powstałą dla P. K. P. i nie jest obowiązany do jej pokrycia.

W związku ze stwierdzonym brakiem w kasie, władza przełożona powoda wszczęła dochodzenie, w wyniku którego zobowiązała go do pokrycia szkody. Wyższa Komisja Dyscyplinarna przy Ministerstwie Komunikacji orzekła, że powód nie dopuścił się żadnego niedbalstwa, i nie ponosi odpowiedzialności za brak kasowy. Orzeczenia tego jednak nie honorowała Dyrekcja Okręgowa P. K. P. przystępując do potrącania rat na spłatę szkody z uposażenia. Odwołania powoda Ministerstwo Komunikacji nie uwzględniło.

Zarówno Sąd Okręgowy, jak i Sąd Apelacyjny uwzględniły powództwo. P. K. P. w skardze kasacyjnej zarzuciły wyrokowi naruszenie art. 181 § 4 k. p. c.

Sąd Najwyższy zarzutu skargi nie podzielił, uzasadniając orzeczenie tym, że kodeks postępowania cywilnego w art. 181 § 4 stanowi, iż oddanie pisma w polskim urzędzie pocztowym jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu, przy czym przepis ten ma charakter ogólny i stosuje się w ogóle do terminów procesualnych, przewidzianych nie tylko w kodeksie postępowania cywilnego. Gdy zatem według wywodów skargi kasacyjnej pozew w sprawie został nadany na poczcie w dn. 21 stycznia 1935 r., doręczenie zaś powodowi odmownej decyzji Ministerstwa Komunikacji nastąpiło w dn. 21 grudnia 1934 r., Sąd Apelacyjny zasadnie uznał, iż pozew został wniesiony do Sądu we właściwym terminie miesięcznym, przewidzianym w § 38 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 8.VII. 1929 (o stosunku służbowym pracowników Przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe").

Orzeczenie Izby Cywilnej z dn. 20.I.1937 (C. I. 1011/36).

Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego z r. 1938 zesz. I Nr kol. 36.

Warunki w umowie o pracę ograniczające uprawnienia ustawowe.

Warunek umowny, w myśl którego pracownik winien wszelkie pretensje z tytułu wynagrodzenia zgłaszać uprzednio na piśmie przy podjęciu pensji pod rygorem upadku tych pretensyj — stwarzający nieprzewidziane ustawowo przedawnienie i pozbawiający stronę dochodzenia sądownie swych praw — należy uznać za nie wiążący strony.

Czesław K. wytoczył powództwo przeciwko firmie R. o zł 4.228,50, za pracę w godzinach nadliczbowych, niewykorzystane części urlopów i niewypłacone gratyfikacje. Sąd Pracy powództwo oddalił, Sąd Okręgowy wyrok I instancji zmienił, zasądzając na rzecz powoda wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych od dnia 1.VIII.1932 do dnia zwolnienia, przytaczając w uzasadnieniu, że w dniu 31.VII.1932 powód podpisał deklarację, w której oświadczył, że wszelkie rachunki z tytułu należności za pracę do tego czasu zostały między stronami zakończone. Nie przyznał natomiast Sąd Okręgowy wynagrodzenia z tytułu gratyfikacji za czas po 1.VIII.1932 tj. za okres czasu nie objęty powołaną wyżej deklaracją, opierając się na tym, że umowa między stronami nie przewidywała gratyfikacji, ponadto w myśl tejże umowy pracownik winien był wszelkie pretensje zgłaszać uprzednio na piśmie Dyrekcji firmy przy podjęciu pensji, w przeciwnym bowiem razie pretensje te upadały.

Skarga kasacyjna na wyrok Sądu Okręgowego obejmowała następujące zarzuty:

1) deklarację, na którą powołuje się Sąd Okręgowy podpisał powód pod groźbą utraty posady, zrzeczenie się więc roszczeń jest nieważne;

2) Sąd Okręgowy błędnie uzasadnia odmowę zasądzenia gratyfikacji za czas po 1.VIII.1932 r. Przesłanki, na których Sąd Okręgowy oparł wyrok pozostają w sprzeczności z art. 12 rozp. Prez. Rzplitej z dn. 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych, z którego wynika, że nie tylko z umowy, lecz i zwyczaju mogą powstać uprawnienia do gratyfikacji. Warunek zaś umowny, że powód winien był wszystkie pretensje zgłaszać uprzednio na piśmie, stwarzając nieprzewidziane ustawowo przedawnienie i pozbawiający stronę dochodzenia sądownie swych praw, należy uznać za nie wiążący strony.

Sąd Najwyższy nie podzielił słuszności zarzutu pierwszego. Deklarację o zrzeczeniu się roszczeń z tytułu należności za pracę, podpisał powód już po wymówieniu pracy, zrzeczenie się więc pretensji należy uznać za ważne. Obawa pracownika, że w razie nie podpisania zrzeczenia się pretensji z tytułu poprzedniej pracy nie otrzyma nowej pracy nie może być uważana za ograniczenie woli, skutkujące nieważność takiego oświadczenia.

Natomiast uznał Sąd Najwyższy całkowicie słuszność drugiego zarzutu skarżącego, uchylając zaskarżony wyrok w części, dotyczącej gratyfikacji za czas od dn. 1.VIII.1932.

Orzeczenie Izby Cywilnej z dn. 8 stycznia 1937 r. (C. I. 965/36).

Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego za r. 1938 Zesz. I Nr kol. 25.

Kronika krajowa

Co traci a co zyskuje Związek KKO w Warszawie na zmianie podziału administracyjnego województw?

Z dniem 1 kwietnia weszły w życie nowe zmiany granic województw: warszawskiego, łódzkiego, poznańskiego i pomorskiego. Zmiana ta pociągnęła za sobą automatycznie zmianę granic terytorium dizałalności Związków K. K. O. w Warszawie i Poznaniu.

Poniżej podajemy bilans tych zmian dla Związku Warszawskiego wg stanu na 1 stycznia 1938 (wkłady w tys. zł).

Związek traci następujące K. K. O.

	Ilość książ.	Suma wkładów oszczędn.	Suma wkładów w rach. bież.	Razem wkłady
1. m. Włocławka	15.217	1.868	141	2.009
2. m. Kalisza	1.267	661	371	1.032
3. p. Włocławskiego (oddz. Brześć Kuj.)	4.542	701	169	870
4. p. Konińskiego (oddz. Pyzdry i Słupca)	3.670	634	167	801
5. p. Kaliskiego	1.463	514	146	660
6. p. Nieszawskiego w Alesandrowie Kuj. (oddz. Ciechocinek)	2.546	456	117	573
7. p. Tureckiego (oddz. Uniejów)	889	350	134	484
8. p. Kolskiego	825	336	120	456
9. p. Lipnowskiego	916	350	74	424
10. p. Rypińskiego	1.837	326	32	358
m. Ciechocinka (w likwidacji)	365	23	—	23
Razem	33.532	6.219	1.471	7.690

Związek K. K. O. w Warszawie zyskuje kasy:

1. m. Działdowa	1.158	515	40	555
2. p. Działdowskiego	594	238	15	253
3. m. Lidzbarka	705	183	19	202
Razem	2.457	936	74	1.010

Jak widzimy, Związek traci 2 kasy miejskie i 8 powiatowych z 5 oddziałami (oraz 1 kasę miejską w likwidacji) z łączną sumą wkładów 7.690.000 zł, w tym wkładów oszczędn. zł 6.219.000 na 33.532 kontach oraz rachunków bieżących zł 1.471.000.

Zyskuje Związek 2 kasy miejskie i jedną powiatową, rozporządzające wkładami w sumie zł 1.010.000, w tym oszczędnościowymi zł 936.000 na 2.457 kontach.

Zatem „strata per saldo" wynosi: 12 placówek, 6.680.000 zł wkładów, w tym wkładów oszczędnościowych zł 5.283.000 (książeczek 31.075) i rach. bież. zł 1.397.000.

O tę różnicę powiększył się Związek K. K. O. w Poznaniu.

K. K. O. zwolnione od podatku obrotowego.

Poważne niebezpieczeństwo zawisło niespodzianie nad komunalnymi kasami oszczędności, które na szczęście dzięki energicznej kontrakcji Prezydium Związku Związków K. K. O. udało się usunąć.

Mianowicie podczas debaty Sejmu nad projektem rządowym ustawy o podatku obrotowym, który m. in. w art. 3 § 14 przewidywał, że K. K. O. zwolnione są od tego podatku, została uchwalona poprawka posła Hołyńskiego, w myśl której tylko kasy o sumie bilansowej niżej 1 miliona złotych korzystają z tego zwolnienia, natomiast pozostałe K. K. O. (tzn. większość) mają płacić podatek obrotowy w wysokości 1,8% sumy bilansowej.

Sytuacja stała się poważna i wymagała natychmiastowej akcji, aby na terenie Senatu stanowisko i słuszne interesy kas zostały uwzględnione. W porozumieniu ze Związkami K. K. O., p. Min. Dolanowski, który objął tymczasowo funkcje Prezesa Związku Związków K. K. O., przeprowadził szeroką akcję mającą na celu uświadomienie członków parlamentu o sytuacji i działalności K. K. O. i o niebezpieczeństwie grożącym kasom w razie nałożenia na nich podatku. Dzięki tym wysiłkom, na licznych konferencjach i przy pomocy materiałów uzasadniających stanowisko K. K. O., udało się wytworzyć przychylną atmosferę dla kas komunalnych.

Senat odrzucił poprawkę posła Hołyńskiego, a Sejm na posiedzeniu w dniu 31 marca jednomyślnie stanowisko to zaaprobował, uchwalając art. 3 § 14 projektu ustawy w brzmieniu zwalniającym wszystkie K. K. O. od podatku obrotowego.

Na specjalne podkreślenie zasługuje jednomyślność uchwały sejmowej. Dowodzi ona, że parlament nasz w całej pełni docenia znaczenie komunalnych kas oszczędności w życiu gospodarczym kraju i do pełnienia ich zadań odnosi się pozytywnie.

K. K. O. pow. Warszawskiego w 1937 r.

Druga co do wielkości na terenie Związku — K. K. O. pow. Warszawskiego zamknęła rok ubiegły następującymi cyframi świadczącymi o jej rozwoju:

wkłady oszczędnościowe	28.106 tys. zł,	wzrost o 20,4%
rachunki czekowe	3.058 „ „	„ „ 25,7%
pożyczki i kredyty udzielone	20.150 „ „	„ „ 15,1%
obroty	215.195 „ „	„ „ 32%
nadwyżka bilansowa	136.895,28 zł.	

Pełny bilans Kasy czytelnik znajdzie w niniejszym numerze. Tutaj ograniczymy się do podania ciekawszych cyfr ze sprawozdania Kasy.

Ilość wkładów wynosiła 43.406, wśród których na pierwsze miejsce wybijają się książeczki młodzieży szkolnej i dzieci (9.470), następnie urzędników i pracowników umysłowych (9.396), rolników (5.013), rzemieślników (3.086), wolnych zawodów (2.429), kupców (1.702), robotników (1.206) itd. Przeciętny wkład na książeczkę a vista wynosił 379,29 zł, wkład terminowy 3.423,90 zł.

Dużą opieką otacza Kasa wkłady szkolne. Szkolnych kas oszczędności posiada Kasa 93, w których 5.912 uczniów posiadało wkładów zł 45.214. Kasa narzeka na konkurencję ze strony P. K. O.

Ogólna suma kredytów figuruje na 18.531 kontach. Dominującym typem są pożyczki na skrypty dłużne (udzielane za zabezpieczeniem dodatkowym wekslami, spłacane kwartalnie w ciągu ok. 2 lat). Z tego rodzaju pożyczek korzystają w głównej mierze rolnicy, a następnie rzemieślnicy i kupcy. Przeciętna kwota pożyczki zł 900.

Drugą co do wielkości grupę stanowią pożyczki hipo-

teczne, udzielane w sumach wyższych przeważnie na dokończenie budowy i spłatę uciążliwych zobowiązań. Przeciętna suma pożyczki wynosi zł 6.529.

Trzecią grupę stanowią skonwertowane kredyty rolnicze. Należy podkreślić, że spłacalność tych kredytów jest dość dobra.

Z kolei poważniejszą grupę stanowi pożyczki pod zastaw papierów, z których korzystają przeważnie drobni posiadacze walorów (przeciętna kwota pożyczki zł 304.50).

Na specjalną uwagę zasługują operacje inkasowe Kasy. W roku ub. Kasa przyjęła do inkasa 25.878 sztuk dokumentów na sumę zł 5.832.434. Poważna ilość dokumentów (2.927 sztuk na 1.230.997 zł) pochodzi od komunalnych kas oszczędności, przy czym ilość ta w ostatnim roku wzrosła o 50%.

Na zakończenie należy podkreślić rolę oddziałów w rozwoju K. K. O. Teren podstołeczny, na którym działalność Kasy się rozwija, obejmuje prawie pół miliona mieszkańców powiązanych wprawdzie pod względem gospodarczym i zarobkowym ze stolicą, jako rynkiem pracy, zakupów i zbytu, niemniej jednak posiada liczne i duże skupienia ludności, którą należycie obsłużyć może odpowiednia sieć oddziałów i zbiornic. Kasa posiadała dotychczas 4 oddziały: w Pruszkowie, Piasecznie, Jeziornie i Nowym Dworze, a z końcem 1937 r. otworzyła nowy oddział w Wołominie, na miejsce przejętej K. K. O. pow. Radzymińskiego. Wszystkie 4 oddziały dobrze się rozwijają i są dochodowe. Zbiornic Kasa nie posiada. Na koniec r. ub. działalność oddziałów przedstawiała się następująco (w tys. złotych):

	Suma wkładów	Suma kredytów	Obrót	Nadwyżka bil.
Pruszków	1.078,7	558,7	24.520.1	12,9
Piaseczno	396,1	387,0	4.545,3	3,1
Jeziorna	293,0	48,1	1.768,5	1,3
Nowy Dwór	341,7	766,2	4.660,3	3,2
Wołomin	179,5	156,0	3.473,6	—
Razem	2.289,0	1.915,0	38.967,8	20,5

Wreszcie wspomnieć należy o propagandzie Kasy. Wydatki w r. ub. na reklamy, komunikaty, afisze, ulotki, premie, organizację Dnia Oszczędności itp. wyniosły 29.838 zł.

Sprawozdanie Kasy za rok 1937 jest dobrze opracowane i zawiera obfity materiał statystyczny. Szkoda, że drukowane jest petitem, przez co męczy wzrok przy czytaniu. Przydało by się również trochę wykresów dla celów propagandowych.

K. K. O. pow. Błońskiego w Grodzisku Maz. w 1937 r.

W roku ub. suma wkładów oszczędnościowych przekroczyła 1 milion, wzrosły one o 24,7% do sumy zł 1.051.109. Wzrosła również ilość książeczek o 1.200 sztuk do cyfry 8.900. Wśród wkładów młodzież szkolna zajmuje pierwsze miejsce z 1.950 książeczkami, dalej rolnicy 1.650 i rzemieślnicy 1.241 osób. Po 850 — 950 sztuk książeczek przypada na urzędników, kupców i kapitalistów, robotnicy 571, wolne zawody 271 itd. Przeciętna kwota na książeczce osób prawno - pryw. wynosi 86 złotych.

Suma wkładów czekowych, mimo ożywionych obrotów, wykazała w końcu roku stan cokolwiek mniejszy niż przed rokiem, mianowicie 193.104 zł.

Kredyt redyskontowy w bankach utrzymał się na poziomie roku poprzedniego (zł 265.580), wzrosło natomiast zadłużenie z tytułu innych kredytów o 10 tys. i wynosi 142.112 złotych.

Akcja kredytowa Kasy wzrosła o 18,5% i wynosi 1.351.752 zł, (nie licząc kredytów roln. skonwertowanych w sumie 132.207 zł), z czego 1.100 tys. przypada na pożyczki wekslowe i 232 tys. na weksle dyskontowane. Wśród pożyczkobiorców przeważają rolnicy, dalej idą w kolejności: rzemieślnicy, urzędnicy i pracownicy, kupcy i właściciele nieruchomości.

O ostrożnej polityce kredytowej Kasy świadczy niski stosunkowo odsetek weksli protestowanych (3,9%). Przy większych pożyczkach wekslowych Kasa wymaga dodatkowego zabezpieczenia w formie kaucji hipotecznej.

Na uwagę zasługuje wzrost o 25% czynności inkasowych.

Suma bilansowa wzrosła o 102 tys. zł, a obroty o 7,5 miln. do sumy 39.751.169 zł.

Kasa zamknęła bilans nadwyżką w kwocie zł 6.193.

Do pomyślnych wyników przyczyniły się oddziały Kasy: w Żyrardowie, Błoniu i Milanówku, z których dwa pierwsze są zupełnie samowystarczalne. Dobrze zwłaszcza rozwija się najmłodszy oddział w Żyrardowie, ze względu na ilość ludności i na miejscowy przemysł i handel.

Sprawozdaniu Kasy za rok 1937 zarzucić można zbytnie „skąpstwo" jeśli chodzi o materiały statystyczne i opisowe.

Osobiście mam pewne zastrzeżenie co do zamieszczonego wykresu ilustrującego rozwój Kasy. Mianowicie nie można porównywać rozwoju jednej Kasy z rozwojem wszystkich pozostałych K. K. O. na terenie Związku w ten sposób, że przyjmuje się kolejność kas (wg sumy wkładów) ustaloną na pewien dzień (w danym wypadku w dniu 31.XII.36) za czynnik stały na przestrzeni szeregu lat (1929 — 1937), i w tak sztucznie skonstruowanej kolejności określa się miejsce kolejne badanej Kasy.

O.

Sejmik Komunalnego Związku Kredytowego w Poznaniu.

W dniu 26 marca br. odbył się w Poznaniu doroczny Sejmik (walne zebranie) Komunalnego Związku Kredytowego, który jak wiadomo jest związkiem celowym powiatów i miast Wielkopolski i Pomorza dla prowadzenia wspólnego zakładu finansowego p. n. Komunalny Bank Kredytowy. Sejmik jest jednocześnie walnym zebraniem udziałowców Banku.

Sejmikowi przewodniczył prezes Związku Kredytowego, a zarazem prezes Związku K.K.O. w Poznaniu, p. Leon Barciszewski, prezydent miasta Bydgoszczy. W sejmiku wzięli udział, obok przedstawicieli zainteresowanych instytucji, w imieniu Wojewody Poznańskiego p. naczelnik Trzciński, w imieniu Wojewody Pomorskiego p. naczelnik Zakrzewski, delegat Min. Skarbu p. naczelnik Drabarek.

Następnie dłuższe przemówienie wygłosił p. T. Adamczewski, naczelny dyrektor Banku i dyrektor Związku K. K. O., dając w swym referacie ocenę sytuacji gospodarczej i finansowej i analizując wpływ tych czynników na kształtowanie się działalności Komunalnego Banku Kredytowego w roku 1937. Ponieważ rok sprawozdawczy był jednocześnie rokiem jubileuszowym istnienia Komunalnego Związku Kredytowego, p. dyr. Adamczewski poświęcił dłuższy ustęp przemówienia historii Związku. Tę część przemówienia, b. ciekawą z p. w. historycznego, podajemy na innym miejscu. Tutaj dajemy krótką charakterystykę działalności Banku w roku ubiegłym.

W odróżnieniu od K. K. O. wojew. zachodnich, a którym płynność na rynku pieniężnym przyniosła w efekcie tylko 7,2% wzrostu wkładów (gdy w K. K. O. 3 pozostałych Związków przyrost wyniósł 17%), płynność rynku odbiła się

na Komunalnym Banku Kredytowym korzystnie. Wzrost sumy bilansowej o 5½ miliona zł do 62½ miln. zł spowodowany został przede wszystkim wzrostem wkładów, które osiągnęły stan z r. 1933, mianowicie 28,8 miln. zł. Nastąpiło przy tym znaczne przegrupowanie w poszczególnych kategoriach wkładów: na czoło wysunęły się wkłady K. K. O., które stanowią 41% całości, oraz wkłady prywatne — . Fundusze skarbowe stanowią już tylko 11,7%, a wkłady innych instytucyj publicznych 8%.

Ponieważ wkłady K. K. O., które stanowią ich rezerwy kasowe, ulegają — rzecz jasna — zawsze poważniejszym wahaniom, przeto Bank musi utrzymywać swą płynność na wysokim poziomie. Toteż gotowizna w kasie, bilety skarbowe oraz inne płynne aktywa wraz z papierami wartościowymi stanowiły 58% wszystkich krótkoterminowych zobowiązań Banku. Reszta aktywów ma charakter przeważnie długoterminowy (20 — 36 lat).

Akcja kredytowa Banku zmalała w ciągu roku o ok. 1 miln. zł i wyraziła się cyfrą 31,8 miln. (bez hipotek przedwojennych). Z sumy tej przypada: na samorządy 65,4%, na K. K. O. 16,4%, na inne instytucje publiczne 4% i na prywatne 14.2%.

W działalności kredytowej rok 1937 przyniósł ostateczne uporządkowanie spraw związanych z oddłużeniem samorządu oraz z konwersją krótkoterm. zadłużeń komunalnych na długoterminowe.

Stawki pobierane przez Bank od kredytów są niskie (5,8 — 6%, od nowych ok. 7%), poza tym szereg kredytów korzysta ze stopy ulgowej.

Mimo to rentowność Banku dzięki poważnym kapitałom własnym jest dostateczna.

Przyłączenie do obydwu województw zachodnich nowych powiatów oraz pomnożenie ilości K. K. O. Związku o 10, zwiększy terytorialny zakres działania Banku.

Po udzieleniu absolutorium Wydziałowi Związku i Dyrekcji Banku Sejmik zatwierdził bilans i rachunek zysków i strat, oraz uchwalił proponowany podział czystego zysku Banku za rok 1937 w sumie zł 811.412,29, przewidujący m. in. wypłatę, dywidendy od udziałów w wysokości 8%, dopłatę do wydatków Związku K. K. O. za rok 1937, subwencję dla Związku Powiatów i Kół Miast Wielkopolski i Pomorza, dotację na cele społeczne w sumie zł 50.000, a wreszcie z okazji 25-lecia subwencję dla bezrobotnych w kwocie zł 25.000.

Z kolei Sejmik uchwalił dotację dla Związku K. K. O. w Poznaniu na rok 1938 w sumie zł 150.000, oraz dokonał wyboru 4 członków Wydziału i 3 zastępców.

Lista papierów zastrzeżonych.

Urząd Długów Państwa pismem z dn. 24 24 marca 1938 r. (Nr. 9363/II/597 U. T./38) zawiadamia, że Sąd Okręgowy Wydział V w Warszawie wzbronił wszelkich wypłat i dokonywania jakichkolwiek transakcji następującymi obligacjami:

5% państwowej pożyczki konwersyjnej z 1924 r.

1) postanowieniem z dnia 12.X 1937 r. Nr. V. Co. 1427/37
obligacjami NrNr 4346180—81 wart. im. po 2.000 zł
„ 3277405 „ „ „ 50 zł
„ 3277410 „ „ „ 50 zł

2) postanowieniem z dnia 21.IV 1936 r. Nr V. Co. 1593/35
obligacjami NrNr 3162703—704 wart. im. po 50 zł
„ 2768082—084 „ „ „ 10 zł
„ 2409401—446 „ „ „ 10 zł

3) postanowieniem z dn. 13-14/XII 1935 r. Nr V. Co. 1593/35
obligacjami NrNr 4063553 wart im. 1.000 zł
„ 3269453 „ „ 50 zł

4) postanowieniem z dnia 3.XII 1937 r. Nr V. Co. 1312/35
obligacjami NrNr 4212645 wart. im. 100 zł
„ 4212647—648 „ „ po 100 zł
„ 3242236 „ „ 50 zł
„ 2873441—442 „ „ po 10 zł

5) postanowieniem z dnia 10.XI 1937 r. Nr V. Co. 1455/37
obligacją Nr 4316605 wart. im. 2.000 zł.

Nadto wymieniony Sąd uchylił zakaz wypłat i dokonywania transakcji odnośnie następujących obligacji tejże pożyczki:

1) postanowieniem z dnia 30.VI 1937 r. Nr V. Co. 1807/35
odnośnie oblig. NrNr 4337326—327 wart. im. po 1.000 zł
„ 4337329—330 „ „ „ 1.000 zł
„ 4337332 „ „ „ 1.000 zł

2) postanowieniem z dnia 30.XI.1937 r. Nr V. Co. 989/35
odnośnie obligacji NrNr 3628945 — 949 wart. im. po 10 zł
„ 3628951 „ „ „ 10 zł

Sprawa dalszego oddłużenia rolnictwa.

Jak wiedomo posłowie rolnicy wspólnie z przedstawicielami Związku Izb i Organizacyj Rolniczych postanowili wystąpić do rządu o dalsze oddłużenie rolnictwa. W sprawie tej członkowie Koła Rolników Sejmu i Senatu wraz z przedstawicielami Zw. Izb i Org. Roln. złożyli w swoim czasie obszerny memoriał na ręce p. wiceministra i ministra Skarbu inż. E. Kwiatkowskiego. Następnie członkowie Koła Rolników zgłosili w Sejmie 7 wniosków dotyczących uporządkowania całości zagadnienia oddłużenia rolnictwa.

W marcu odbyło się pierwsze czytanie wniosków tych w Sejmie, jednakowoż w obliczu rychłego zamknięcia zwyczajnej sesji sejmowej wnioski te nie miały szans przejścia i tym samym całe zagadnienie oddłużenia rolnictwa musiałoby ulec zwłoce. Posłowie-rolnicy zamierzali zwołać nadzwyczajną sesję sejmową i w tym celu zbierali podpisy pod odpowiedni wniosek.

Ostatnio doszło do porozumienia w sprawie uporządkowania długów rolniczych między Sejmową Komisją do spraw oddłużenia rolnictwa a przedstawicielami rządu. W dniu 23 marca przybył do Sejmu na posiedzenie komisji do spraw oddłużenia rolnictwa wiceminister Skarbu Kajetan Dzierżykraj-Morawski i złożył w imieniu rządu oświadczenie. W oświadczeniu tym p. wiceminister K. Morawski zakomunikował m. in. co następuje: Projekty ustaw, wniesione przez posłów w sprawie uporządkowania długów rolniczych — z wyjątkiem projektu posła Michalskiego, dotyczącego zagadnienia spółdzielczości — stanowią pewien całokształt i winny być załatwione łącznie. Rząd docenia wartość i znaczenie uporządkowania długów rolniczych dla całego życia gospodarczego i w związku z tym Minister Skarbu wydał rozporządzenie, oparte na art. 16 rozp. Prezydenta R. P. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych, a Minister Rolnictwa wniósł projekt o parcelacji zadłużonych nieruchomości ziemskich. Licząc się z koniecznością uniknięcia jakichkolwiek niepokojów na rynku kredytowym oraz ścisłego dostosowania akcji uporządkowania kryzysowego zadłużenia gospodarstw wiejskich do możliwości budżetowych, rząd wyraża przekonanie, że było by rzeczą słuszną zaniechać ułamkowego przeprowadzenia nowelizacji niektórych ustaw oddłużeniowych na obecnej sesji sejmowej, a raczej przygotować wystarczającą całość sprawy w drodze ścisłej współpracy Ministerstwa Skarbu z wnioskodawcami. Ministerstwo Skarbu zgłasza gotowość podjęcia takiej współpracy z tym, że z chwilą uzgodnienia stanowisk rezultaty tej pracy znajdą konkretny wyraz w formie niezbędnych bądź to ustaw, bądź też zarządzeń.

W odpowiedzi na to oświadczenie przewodniczący komisji poseł Jerzy Jabłoński odczytał deklarację, w której m. in. zakomunikował: Oświadczenie p. min. Morawskiego posuwa sprawę uporządkowania długów rolniczych we właściwym kierunku. Propozycja p. min. Morawskiego nam odpowiada, gdyż sądzimy, że w drodze rzetelnej współpracy z przedstawicielami Ministerstwa Skarbu łatwiej nam będzie — salwując wszystkie nasze merytoryczne wnioski — znaleźć lepsze i pozytywne sposoby ich realizacji. Dalej pos. Jabłoński podniósł, że wobec tego, iż część projektów oddłużeniowych opiera się na wykorzystaniu papierów wartościowych na spłatę długów rolniczych, sprawa ta jest związana z odpowiednią polityką emisyjną. O ile by ta polityka zawiodła, należałoby zastosować inne środki celem obniżenia wysokości zadłużenia rolnictwa, czego wnioskodawcy chcą uniknąć, gdyż życie gospodarcze wymaga zakończenia akcji oddłużeniowej.

Pos. Jabłoński wysunął następujące konkretne projekty: 1) wnioskodawcy postarają się przeprowadzić w obecnej sesji zwyczajnej przygotowany przez komisję projekt ustawy o ulgach dla zobowiązań spółdzielni rolniczych i ich central; 2) prace komisji nad wszystkimi pozostałymi projektami ustaw oddłużeniowych zawiesza się i przekazuje do uzgodnienia między wnioskodawcami, referentami i Ministerstwem Skarbu.

Poza tym pos. Jabłoński wyraził nadzieję, że współpraca ta doprowadzi od takich rezultatów, iż całokształt zagadnień oddłużeniowych znajdzie się na najbliższej sesji nadzwyczajnej z inicjatywy rządu. O ile by porozumienie nie udało się w pełni, wnioskodawcy będą szukać rozwiązania zagadnienia przez poruszenie go na zwołanej w tym celu sesji nadzwyczajnej.

Pomoc siewna dla rolnictwa.

Na tegoroczną pomoc zimową siewną na terenie całego kraju zostały przyznane w bieżącym roku następujące fundusze: 1) z budżetu Min. Rolnictwa i Reform Rolnych — 1 mil. zł na dostarczenie rolnikom nasion, z czego część jest przeznaczona na ulgowe oprocentowanie kredytów udzielanych w gotówce, a część udzielona rolnikom w formie zboża, który to kredyt rolnicy będą musieli odpracować na robotach publicznych. Kredyt tego rodzaju jest przeznaczony wyłącznie dla gospodarstw karłowatych.

2) 3 mil. zł kredytu siewnego w gotówce oprocentowanego na 4 proc. w stosunku rocznym. Z kwoty tej 1.700.000 zł rozprowadzać ma P. B. R. za pośrednictwem komunalnych kas oszczędności i gminnych kas oszczędności, a Centralna Kasa 1.500.000 zł, które rozprowadzi za pośrednictwem Kas Stefczyka.

3) 1.300.000 zł kredytu z Państwowego Banku Rolnego za ulgowym oprocentowaniem dla wydziałów powiatowych na zakup i rozprowadzenie nasion bądź pod postacią pożyczek zwrotnych w zbożu lub w gotówce. Przy zwrocie w zbożu obowiązuje zwrot 120 kg zboża ze zbiorów za 100 kg zboża siewnego, a przy spłacie gotówkowej kredytu zwrot według ceny dnia otrzymania zboża.

Łącznie suma kredytów siewnych wnosi w rb. 5 i pół miln. zł, to jest znacznie więcej aniżeli w r. ub.

Położenie gospodarcze Polski w oświetleniu B. G. K.

Korzystne warunki atmosferyczne pozwoliły na wczesne podjęcie w roku bieżącym robót publicznych, prac budowlanych i inwestycyj, dzięki czemu już w drugiej połowie lutego stan zatrudnionych zaczął wzrastać, przyczyniając się do spadku liczby bezrobotnych. Przemysł przystąpił częściowo do zwiększonej produkcji sezonowej, jednocześnie w związku ze zbliżającym się sezonem sprzedaży wiosennej zaznaczył się wzrost obrotów w handul hurtowym.. Ze względu jednak na dużą płynność przedsiębiorstw i dobrą wypłacalność nie wywołało to silniejszego napięcia zapotrzebowania kredytowego, które występowało w zwiększonych rozmiarach tylko w ośrodkach przemysłu włókienniczego. W tych warunkach rynek pieniężny odznaczał się nadal dużą płynnością, do której przyczyniał się znaczniejszy przyrost wkładów w instytucjach finansowych. Pozwoliło to również na utrzymanie korzystnego stanu rynku lokacyjnego, który wykazał dalszą poprawę kursów papierów wartościowych. W okresie ostatnich wydarzeń w polityce międzynarodowej wystąpiło w połowie marca krótkotrwałe zaniepokojenie, które wywołało niewielki przejściowy odpływ wkładów, zlokalizowany w trzech ośrodkach miejskich: Warszawie, Łodzi i Lwowie. Po kilku dniach nastąpiło całkowite uspokojenie.

Na wzrost produkcji przemysłowej złożyło się przede wszystkim silne zatrudnienie fabryk włókienniczych i odzieżowych, które w lutym przystąpiły w pełni do wytwórczości na sezon wiosenno-letni. Znaczną poprawę zbytu wykazał zwłaszcza przemysł bawełniany. Zwiększony ruch panował również w gałęziach przemysłowych inwestycyjnych, które rozrozszerzyły wytwórczość względnie podjęły przygotowania do rozpoczynającej się produkcji sezonowej. Dotyczy to zwłaszcza hutnictwa, metalowego przemysłu przetwórczego, mineralnego oraz drzewnego. W przemyśle chemicznym nastąpiło ożywienie w dziale nawozów sztucznych oraz wyrobów dla przemysłu włókienniczego. Górnictwo węglowe pracowało nieco słabiej ze względu na malejący zwykle w tym okresie zbyt węgla, który jednak zarówno w kraju jak i na rynkach zagranicznych utrzymuwał się powyżej rozmiarów zeszłorocznych. Zmniejszyło się również wydobycie ropy naftowej oraz wytwórczość przetworów, wskutek czego wywóz produktów naftowych maleje.

Sytuacja na rynkach zbożowych, tak zagranicą jak i w Polsce, nacechowana była słabszą tendencją cen. Obroty zbożem na rynku wewnętrznym nieco się ożywiły, eksport ziemiopłodów pozostał ograniczony. Wywóz artykułów hodowlanych natomiast stanowi nadal jedną z najważniejszych pozycyj naszego eksportu.

Ogólna jednak wartość wywozu była w lutym mniejszą, podczas gdy przywóz towarów się zwiększył; w wyniku saldo bierne bilansu handlu z zagranicą wzrosło.

Z książek i wydawnictw

Dr Florian Barciński: Podstawowe zasady ekonomiki. Z przedmową prof. U. P. dr E. Taylora. Poznań 1938. Nakładem „Gazetki Oszczędnościowej". (Biblioteczka Oświatowa dla Młodzieży Nr 1). Str. 103.

Niewielka, a bardzo wartościowa ta książeczka nie jest obca czytelnikom. Powstała ona z serii artykułów drukowanych na łamach „Gazetki Oszczędnościowej". O ile można było mieć pewne zastrzeżenia przeciwko przeciążeniu „Gazetki" długą serią artykułów treści poważnej, to fakt wydania w osobnej książce podstawowych zasad ekonomiki dla użytku młodzieży powitać należy ze szczerą radością.

Wartość książki dr Barcińskiego polega na omówieniu

w przystępnej, popularnej formie głównych pojęć, praw i zasad ekonomicznych.

W 17 krótkich rozdziałach autor omówił podstawowe pojęcia ekonomiki, teorię produkcji, wymiany, rozdziału dochodów i konsumcji. Każdy kto odbywał studia ekonomiczne, przyznać musi, że nauka ekonomiki nie jest przedmiotem łatwym, a prawdziwa trudność polega na wyłożeniu abstrakcyjnych i skomplikowanych zasad teorii ekonomii w sposób jasny, zwięzły, popularny i przystępny, a dodajmy — w sposób ciekawy, który pociągnie młodocianego czytelnika. Tego zadania podjął się autor i wywiązał się z niego dobrze. Mimo popularnej formy wykład dr. Barcińskiego nie operuje płytkimi ogólnikami i — jak to stwierdza wybitny ekonomista prof. E. Taylor w przedmiowie do książki — „odpowiada na ogół wymogom współczesnej nauki".

Można by wprawdzie postawić autorowi niektóre zarzuty natury metodologicznej. Tak np. zdaniem moim właściwiej byłoby omówić najpierw ogólne podstawy ekonomiki wraz z teorią wartości i cen przed przystąpieniem do omówienia głównych działów ekonomiki, a zwłaszcza rozdziałów o kapitale, pieniądzu i wymianie. Merytorycznie można by niezupełnie godzić się z ujęciem przez autora kapitału. Nie zapominajmy jednak, że pojęcia te należą do najtrudniejszych w ekonomice i naprawdę podziwiać trzeba, że autor przedstawił je w sposób przystępny. Dokonał tego operując szczęśliwie dobranymi przykładami z życia, które jako konkretne łatwiej trafią do umysłów młodzieży.

W sumie pracę dr Barcińskiego uznać należy za wysoce wartościową, szczególnie gdy się uwzględni, że nie ma u nas stojących na poziomie popularnych opracowań ekonomiki dla młodzieży. Jak zaś zaniedbaną dziedziną w Polsce jest nauka gospodarstwa społecznego i jak pilnym postulatem jest wypełnienie tej luki, do czego w swoim zakresie zmierza praca dr. Barcińskiego, o tym nie potrzeba chyba się rozwodzić. Zresztą sprawę tę omawia autor w pierwszym rozdziale pracy, a podkreśla prof. Taylor w przedmiowie.

Dlatego „Podstawowe zasady ekonomiki" należy gorąco polecić nie tylko młodzieży, ale tym wszystkim, którzy nad wychowaniem młodzieży pracują, a więc i nauczycielstwu i kierownikom KKO. Cena jest przystępna, gdyż wynosi zł 1.50 za egzemplarz, przy większej ilości — specjalne warunki.

B. Obszyński.

„Statystyka w przedsiębiorstwie". Biuletyn Sekcji Statystyki w przedsiębiorstwie Polskiego Towarzystwa Statystycznego. Rok I. Nr 1. Redakcja i administracja: Warszawa, al. Jerozolimskie 32. Prenumerata roczna 10 zł.

Rola statystyki w kierownictwie przedsiębiorstwa czy instytucji nie jest jeszcze u nas doceniana. Poza wielkimi nistytucjami, posiadającymi specjalne biura ekonomiczne, kierownictwo przedsiębiorstwa czy instytucji opiera się wyłącznie na „wyczuciu" rynku i powierzchownej często znajomości biegu interesów. Dla powzięcia decyzji brak mu tego pożytecznego instrumentu, jakim jest statystyka wewnętrzna czy zewnętrzna.

Nowe czasopismo poświęcone jest opracowaniu oraz rozpowszechnianiu znajomości metod statystycznych w zastosowaniu do potrzeb przedsiębiorstw przemysłowych, handlowych, bankowych i innych.

Treść numeru 1. stanowią następujące artykuły: K. Romaniuk — Rola statystyki w gospodarstwie przedsiębiorstw; K. Domosławski — Codzienny barometr finansowy przedsiębiorstwa. Kronika oraz bibliografia, która obejmuje przeszło 200 dzieł i rozpraw dotyczących zagadnienia statystyki w przedsiębiorstwie — uzupełniają numer.

R.

S T A T Y S T Y K A

Stan wkładów w kasach oszczędności na dzień 28. II. 1938 r. według danych G. U. S.

Tysiące złotych.

Rodzaje kas oszczędności Województwa	Liczba kas 28.II.38	OGÓŁEM			Wkłady na książeczkach oszczędnościowych *a*			Wkłady na rachunkach czekowych *b*, bieżących i otwartego kredytu		
		31.XII	31.I	28.II	31.XII	31.I	28.II	31.XII	31.I	28.II
P. K. O.	**1**	**1 037 345**	**1 034 024**	**1 048 629**	**781 779**	**797 268**	**807 411**	**255 566**	**236 756**	**241 218**
Komunalne Kasy Oszczędności *c*	**355**	**794 731**	**816 754**	**832 695**	**699 876**	**716 792**	**729 059**	**94 855**	**99 962**	**103 636**
Miejskie	123	520 007	531 694	539 891	456 087	466 486	473 389	63 920	65 208	66 502
Powiatowe	227	269 944	279 916	287 600	240 342	246 829	252 190	29 602	33 087	35 410
Związków międzykomunalnych	4	2 861	2 963	3 005	2 537	2 546	2 557	324	417	448
Wojewódzka	1	1 919	2 181	2 199	910	931	923	1 009	1 250	1 276
M. st. Warszawa	1	145 740	147 498	149 958	106 657	109 352	111 357	39 083	38 146	38 601
Warszawa	24	45 492	47 025	47 284	39 981	40 941	41 366	5 511	6 084	5 918
Łódź	17	21 517	22 022	22 976	16 605	16 843	17 605	4 912	5 179	5 371
Kielce	18	18 805	19 880	20 514	15 799	16 279	16 461	3 006	3 601	4 053
Lublin	19	10 813	11 441	11 678	9 224	9 577	9 799	1 589	1 864	1 879
Białystok	13	7 091	7 415	7 716	5 586	5 834	5 941	1 505	1 581	1 775
Wilno	8	8 220	8 990	9 534	7 313	7 478	7 594	907	1 5.2	1 940
Nowogródek	8	2 530	2 653	2 747	1 950	1 937	2 002	580	716	745
Polesie	9	2 622	2 766	2 802	1 942	2 028	2 016	680	738	786
Wołyń	13	5 568	5 791	5 933	4 181	4 255	4 374	1 387	1 536	1 564
Poznań	73	115 405	117 541	119 526	107 376	109 111	110 708	8 029	8 430	8 818
Pomorze	40	40 090	40 561	41 404	32 870	33 287	33 649	7 220	7 274	7 755
Śląsk	18	138 447	146 275	149 768	130 552	137 422	140 390	7 895	8 853	9 378
Kraków	22	126 564	129 370	131 152	122 251	123 857	125 456	4 313	5 513	5 696
Lwów	37	87 650	88 966	90 793	80 171	80 916	82 437	7 479	8 050	8 356
Stanisławów	17	11 092	11 327	11 448	10 738	10 910	10 976	354	417	472
Tarnopol	18	7 085	7 233	7 457	6 680	6 765	6 928	405	468	529
Inne kasy *d*	**2**	**35 217**	**35 503**	**35 702**	**34 900**	**35 145**	**35 264**	**317**	**358**	**438**

a Bez sum, figurujących na książeczkach oszczędnościowych, wystawionych przez K. K. O. przed wejściem w życie Rozp Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24.X 1934 r. o K. K. O., na rzecz państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych instytucji finansowych i ubezpieczeń społecznych z tytułu udzielonych kasom przez te instytucje kredytów. *b* R-ki czekowe w P. K. O. *c* Wobec nienadesłania sprawozdań wzięto sumy z miesięcy poprzednich: w styczniu dla 2 kas oraz w lutym dla 5 kas. *d* Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie i Ukraińska Szczadnycia w Przemyślu.

Źródło: Sprawozdania miesięczne kas.

NADESŁANE

„Skarbona Wiejska“ zeszyt 6 (24) zawiera dłuższy artykuł pt. „Organizacja pracy w GKPO“ oraz I. S.: „Wyniki konferencji delegatów GKPO powiatu sokołowskiego. Następnie działy: Z życia kas za granicą (Finlandia), Kronika goispodarcza, Okólniki, porady i wyjaśnienia, Przegląd ustawodawstwa i orzecznictwa, Przegląd prasy.

„Gazeta Bankowa“ Nr 6 przynosi artykuły: S. Ołowiński — „Klauzula złota w świetle orzecznictwa“; H. Fisch — „Bilans w świetle obowiązujących przepisów“; A. Rolnicki — „Nowa polityka złota w Stanach Zjednoczonych“. Recenzje. Przegląd wydawnictw. Ustawodawstwo gospodarcze. Skarbowość. Pieniądz i kredyt. Kronika zagraniczna. Przemysł, rolnictwo i handel.

„Przegląd Gospodarczy“ zeszyt 7: „A. Wierzbicki — „Klimat gospodarczy“; T. S. — „Na marginesie ustawy o ulgach inwestycyjnych“; C. D. — „Wielkie Niemcy w gospodarstwie światowym“; Dr A. Marchwiński — „Komitet Polskiej Międzynarodowej Izby Handlowej o międzynarodowej współpracy gospodarczej“; P. Rybicki — „Handel zagraniczny Polski w 1937 r.“ (II); A. Olszewski — „Wisła jako arteria węglowa“ (IV). Notatki. Przegląd zagraniczny. Rynek pieniężny. Rynki towarowe. Kronika.

Ogłoszenia urzędowe

Do Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Łomży dział „A“ wpisano dnia 26 marca 1938 roku pod Nr 6362:

„Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Szczuczyńskiego w Grajewie“. Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Szczuczyńskiego Powiatowego Związku Samorządowego w Grajewie. — Siedzibą Kasy jest m. Grajewo, woj. Białostockiego. — Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału najszerszym warstwom społecznym.— Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Szczuczyńskiego w Grajewie istnieje od 1928 roku.—Szczuczyński Powiatowy Związek Samorządowy w Grajewie, jako związek założycielski, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność, jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy. — Kapitał zakładowy Kasy wynosi zł 50.000.— Dyrekcję stanowią: Bronisław Nosowicz — dyrektor zarządzający, Tomasz Dembiński — zastępca dyrektora zarządzającego, obaj zam. w Grajewie i Stanisław Kuczyński — członek Dyrekcji zam. we wsi Miecze. — Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub jego zastępcy.— Pismo do ogłoszeń: „Białostocki Dziennik Wojewódzki“ w Białymstoku oraz organ Związku Kas Oszczędności czasopismo „Oszczędność“ w Warszawie.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU KOSOWSKIEGO W KOSOWIE POLESKIM.

uchwalonego przez Radę Powiatową w Kosowie Poleskim w dniu 31 stycznia 1938 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 9 marca 1938 r. Nr 106/S/38 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Kazimierza Kohlmanna.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1 ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Kosowskiego w Kosowie Poleskim założona pod powyższą firmą przez Kosowski Powiatowy Związek Samorządowy w roku 1927, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod nazwą Powiatowa Komunalna Kasa Oszczędności w Kosowie Polskim na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Poleskiego dn. 15 grudnia 1928 r. za L. III—S. F. 14.—29, a opublikowanego w Poleskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 16.IV—29 r. Nr 6 na str. 223.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar powiatu kosowskiego na Polesiu oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy..

§ 5.

Siedzibą Kasy jest Kosów Poleski.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej: herb województwa polskiego. W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposobie zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Kosowski Powiatowy Związek Samorządowy jako Związek Założycieli Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 33.000,— zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Kosowskiego Powiatowego Związku Samorząądowego.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:
1) Rada Kasy jako organ stanowiący,
2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,
3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14 ustęp 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i 6 członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady Kasy, Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20 ust. 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz 1 członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członków Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby, wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24 ust. 1 i 2.

Kosowski Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z trzech zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Kosowskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielonych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościwych, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytu w rachunkach bieżących zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też

w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli, posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Komunalnych Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Kosowskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71 ust. 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410) bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU RYPIŃSKIEGO W RYPINIE

uchwalonego przez Radę Powiatową w Rypinie w dniu 9 grudnia 1937 r., zatwierdzonego przez Związek Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie decyzją z dnia 5 marca 1938 r. Nr 103/S/38 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Kamunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Kazimierza Kohlmanna.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1. ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Rypińskiego w Rypinie, założona pod powyższą firmą przez Rypiński Powiatowy Związek Samorządowy w roku 1928, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego na zasadzie statutu, zatwierdzonego przez Wojewodę Warszawskiego decyzją z dnia 10 maja 1928 r. L. S. M. 1608/1, a opublikowanego w Warszawskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 30 września 1928 roku Nr. 10.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Rypińskiego Powiatowego Związku Samorządowego, oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Rypin.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb województwa warszawskiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa warszawskiego, Kasa będzie używać pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Rypiński Powiatowy Związek Samorządowy jako związek założycielski ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kopitał zakładowy Kosy wynosi zł 62.500,—

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Rypińskiego Powiatowego Związku Samorządowego w Rypinie.

B.

ORGANA KASY I ICH KOMPETENCJE.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14. ustęp 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady, Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20. ustępy 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz jeden członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w 10. ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 roku o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24. ustęp 1 i 2.

Rypiński Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z dwóch zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób wchodzących w skład organów usrojowych Rypińskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie—w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej.

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu:

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów rów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Oszmiańskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71. ustęp 1 i 2.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Rypińskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 roku wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410) bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU WARSZAWSKIEGO W WARSZAWIE

uchwalonego przez Radę Powiatową w Warszawie w dniu 20 listopada 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 22 lutego 1938 r. Nr 100/S/38 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Kazimierza Kohlmanna.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1 ust. 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Warszawskiego w Warszawie, założona w roku 1928 pod powyższą firmą przez Warszawski Powiatowy Związek Samorządowy w Warszawie, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą samą nazwą na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę War-

szawskiego dnia 23.VII.1928 r. za L. 3139/452, a opublikowanego w Warszawskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 30 września 1928 roku, Nr 10, str. 35 — 47.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar powiatu warszawskiego oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto st. Warszawa.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb województwa warszawskiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Warszawski Powiatowy Związek Samorządowy, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 125.000.— zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Warszawskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14 ust. 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i 12-tu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady Kasy, Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20 ust. 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z czterech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz 2 członków Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający, jego zastępca i jeden z pozostałych członków Dyrekcji powinni być stale zatrudnieni w Kasie, przy czym dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członków Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24 ust. 1 i 2.

Warszawski Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z 5-ciu członków oraz z 2-ch zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Warszawskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 55 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności,

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli, posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych, a w wyjątkowych przypadkach, za zezwoleniem Ministra Skarbu, i innych papierów wartościowych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę na własność weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności, a także w innych instytucjach za zgodą Ministra Skarbu,

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy i ich sprzedaż;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych;

23) prowadzenie agentur Banku Polskiego, banków państwowych i komunalnych oraz wspólnych instytucji finansowych kas oszczędności;

24) udzielanie za osobnym zezwoleniem Ministra Skarbu kredytu towarowego pod zastaw towarów niepodlegających łatwemu zepsuciu, ubezpieczonych od ognia i kradzieży, przy czym kredyt taki nie może przekraczać 60% wartości towarów;

25) zakupywanie za osobnym zezwoleniem Ministra Skarbu walut zagranicznych oraz przeprowadzanie czynności dewizowych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 56.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako do osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Warszawskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 72 ust. 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410) bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU BIELSKIEGO W BIELSKU PODLASKIM.

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1937 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		24.870,12	
b) pozostałość w Banku Polsk. i PKO.		46.696.36	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych . . .			
d) pozostałość w innych K. K. O. .			
e) bony inwestycyjne		1.300.00	72.866.48
2. Kupony			
3. Waluty obce			1,242,63
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe	782.61	44.599,13	
c) listy zastawne i obligacje . .			
d) obligacje związków komunalnych .			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udz. w Bankach Komunalnych . .		30.872,50	75.471,63
5. Banki i K. K. O. Loro . . .			
6. Banki i K. K. O. Nostro . . .			58.409,00
7. Weksle zdyskontowane (3 kont) . .			7.723,50
8. Pożyczki wekslowe (1112 kont) . .			268,046,80
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (189 kont)		12.602,10	
b) pochodz. z innych kredytów (1 kont)		28.000,00	40.602 10
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezpieczone papierami wartościow.			
b) zabezpieczone hipoteką (.... kont) .			
c) zabezp. innymi wartościami (3 kont)			33.751,00
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (19 kont) . .		13.731,00	
b) innych wartości (kont)			
c) pożyczki zakładu zastawniczego .			3.731,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne (... kont) .			
13. Pożyczki hipoteczne (konta) . .			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdz. przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (1093 kont) . .			410.313.03
15. Odsetki zaległe.			
16. Nieruchomości			20.336.29
17. Ruchomości			2.058.31
18. Różne			5.017,07
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem. .			999.568,84
21. Depozyty i kaucje obce			130,878,00
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			40.507.24
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego . .			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego . .			
Ogółem. .			1.170 954,08

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			100.000,00
2. Fundusz zasobowy			18,318.41
3. Fundusze specjalne:			
a) rezerwa na wątpliwe należności .		23 889.59	
b)			23.889,59
4. Fundusz wyrównawczy			79,09
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			3.506.80
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno publicznych			
a) bezterminowe (3 kont) . . .		228,864.08	
b) terminowe (6 kont)		4.429,83	23[illegible]293 91
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych . .			
a) bezterminowe (3027 kont) . .		120.586,89	
b) termionwe do 3 miesięcy (12 kont) .		42 197,66	
c) terminowe ponad 3 mies. i warunkowe (2054 kont)		226.487.74	389.271.79
8. Rachunki bieżące (czek., przekaz. itp.):			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (28 kont) . .		78.397,00	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (52 kont)		6.543 72	84 940,72
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			49 35
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych . .		3.480,00	
c) w Bankach Komunalnych i K.K.O.			
d) w innych instytucjach kredytowych			3.480,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akcept. .			
13. Zastaw papierów wartościowych . .			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .			
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.		30 000,00	
d) przez inne instytucje . . .		88.375 00	118.375,00
15. Banki i K. K. O. Loro . . .			
16. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
17. Przekazy na Kasę			13.659.65
18 Zobowiązania hipoteczne . . .			
19. Różne			4.172 60
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			4.207,47
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .		2,324,46	2,324,46
Razem. .			999.568,84
22. Różni za depozyty i swoje kaucje . .			130 878,00
23. Weksle kauc. własne			
24. Różni za inkaso			40.507,24
25. Bank Akceptacyjny			
26. Rezerwa na należności wątpliwe . .			
Ogółem. .			1.170.954,08

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 ROK.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	25.558,47	
b) od rachunków bieżących . . .	3.647.15	
c) od redyskonta weksli	425,07	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	6.697.78	
e) różne inne		36 328 47
2. Prowizje wypłacone		245,32
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	21 315.43	
b) świadczenia socjalne	1.656,69	
c) wydatki rzeczowe	10.264,46	33.236,58
4. Podatki i opłaty skarbowe . . .		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości	316 75	
b) ruchomości	1.302,93	1.619 68
6. Odpisy na dłużnikach		14.915,00
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		81 69
9. Różne. Rezerwy na wątpliwe należności		10.953,00
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		2.324.46
Razem. .		99 704,20

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane:		
a) od weksli	31.498.15	
b) od rachunków bieżących . . .	4.150,28	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	515,07	
d) od układów konwersyjnych . . .	14.237,31	
e) Pomoc Skarbu Państwa . . .	11.094.73	
f) od papierów wartościowych . . .	2.883.86	
g) od K. K. O. i Banków . . .	1.660,73	
h) różne inne	14,20	66.054.33
2. Prowizje pobrane		4.411,59
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		450,00
6. Odzyskane straty		21.368.96
7. Opłaty na koszty administracji . . .		6.725,78
8. Różne dochody		611,85
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		81,69
10. Strata		
Razem.		99 704,20

Buchalter: (—) Okniński Stanisław

Komisja Rewizyjna:
(—) Lubański Feliks
(—) Miłkowski Paweł
(—) Betowski Bolesław

Dyrekcja Kasy:
(—) Niedzielski Mieczysław
(—) Gąsowski Stanisław
(—) Ostasiewicz Jan

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI W BRZEŚCIU NAD BUGIEM

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1937 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		27.914 27	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		119.431,55	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych . . .		5.875,00	
d) pozostałość w innych K. K. O. .			
e) bony inwestycyjne			153.220,82
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe . . .		40.721,98	
c) listy zastawne i obligacje . . .			
d) obligacje związków komunalnych .			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udz. w Bankach Komunalnych . . .		10 530,00	51.251,98
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
7. Weksle zdyskontowane (10 kont) . .		18.563,04	
8. Pożyczki wekslowe (1487 kont) . .		459.669,97	
9. Weksle protestowane			
a) poch. z dysk. i poż. weksl. (137 k.)		35 234.27	
b) poch. z innych kredytów (... kont)			513.467,28
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wart. (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (5 kont) .		43.522,00	
c) zabezp. innymi wartościami (19 k.)		62 698,85	106.220,95
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności		42.588,21	
b) innych wartości (.... kont) . .			
c) pożyczki zakł. zastawn. (... kont) .			42,588,21
12. Pożyczki na skrypty dłużne . . .			
13. Pożyczki hipoteczne (1 kont) . .			12.797,39
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (234 kont) .			198.572,48
15. Odsetki zaległe			9.696,25
16. Nieruchomości			54.292,01
17. Ruchomości			2 950,45
18. Różne			50 997,36
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			4.207 30
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem. .			1.200.262,38
21. Depozyty			1.789,76
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			171.398,40
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego . .			
25.			
Ogółem. .			1.373.450,54

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			50.000,00
2. Fundusz zasobowy			18.405,73
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			4.495,45
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych			
a) bezterminowe (12 kont) . . .		123.385,64	
b) terminowe (2 kont) . . .		1.508,95	124 894,59
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (1899 kont) . . .		431.984,21	
b) terminowe do 3 mies. (57 kont) .		84.803,58	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (26 kont)		37.907,57	554.695 36
8. Rachunki bieżące (czek., przekaz. itp.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (28 kont) . .		65.297,22	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (186 kont) . . .		155.961,76	221.258,98
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			1.301,42
10. Zobowiązania inkasowe			13 511,38
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim		29 096,06	
b) w Bankach państwowych. .			
c) w Bankach Komunalnych i K.K.O.		31.230,00	
d) w innych instytucjach kredytowych.			60,326,06
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych . .			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .		5,680,00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.		75.000,00	
d) przez inne instytucje		30.000,00	110 680,00
15. Banki i K. K. O. Loro			1.100,34
16. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne . . .			6.600,00
19. Różne			4.410.02
20. Sumy przech. (rozl. m.-okr.) i %% 1938			26,151,47
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			2.431,58
Razem. .			1.200,262,38
22. Różni za depozyty			1.789.76
23. Zobowązania z tytułu udziel. gwarancyj			
24. Różni za inkaso			171 398,40
25. Bank Akceptacyjny			
26.			
Ogółem. .			1.373.450,54

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 R.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	26.325,48	
b) od rachunków bieżących . . .	3.799,39	
c) od redyskonta weksli	2,988,60	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	1.695,38	
e) różne inne	3.208,63	38 017 48
2. Prowizje wypłacone		978,70
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	42.728,36	
b) świadczenia socjalne	3.086,58	
c) wydatki rzeczowe	7 324,36	53.139,30
4. Podatki i opłaty skarbowe . . .		51,70
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości	2.385,45	
b) ruchomości	1.000,00	3.485,45
6. Odpisy na dłużnikach		7.298,37
7. %% od sprzedaży Biletów Skarbowych .		493,05
8. Różnice kursowe na papierach wartośc. .		1.528,75
9. Różne		5.268,92
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego .		
11. Nadwyżka		2.431,58
Razem. .		112.693,30

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	67.642,81	
b) od rachunków bieżących . . .	5.572,61	
c) od pożyczek terminowych na zastaw .	4 215,20	
d) od pożyczek na skrypty dłużne . .		
e) od pożyczek i wierzytelności hipot. .	3.915,17	
f) od papierów wartościowych . . .	3.913,58	
g) od K. K. O. i Banków	268,96	
h) różne inne	800,02	86.328 75
2. Prowizje pobrane		23.249 58
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		331,89
6. Odzyskane straty		86.66
7. Opłaty na koszty administracji . .		
8. Różne dochody		2.696 42
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata z lat ubiegłych		
Razem. .		112.693,30

Buchalter: (—) Gracz Piotr

Dyrekcja Kasy:
Dyrektor Zarządzający: (—) Henryk Trębicki
Zastępca Dyrektora Zarządzającego: (—) Piotr Gracz
Członek Dyrekcji: (—) Wacław Jankiewicz

Komisja Rewizyjna:
Przewodniczący: (—) Aleksander Terej
Członkowie: (—) Michał Zasimowicz
(—) Jan Charytoniuk

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU PIOTRKOWSKIEGO W PIOTRKOWIE-TRYBUNALSKIM.

Bilans roczny netto na dzień 31-go grudnia 1937 r.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		26.441,67	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		43.969,84	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych . . .		205.796.11	
d) pozostałość w innych K. K. O. .			
e) bony inwestycyjne			276.207,62
2. Kupony			5 329.50
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe		60.000,00	
b) papiery państwowe		143.952,65	
c) listy zastawne i obligacje . .			
d) obligacje zwizków komunalnych .			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bank. Komunaln. . .		5.265,00	209.217,65
5. Banki i K. K. O.			
6. Banki i K. K. O. Nostro . . .			140.517,87
7. Weksle zdyskontowane (58 kont) . .			125 273,75
8. Pożyczki wekslowe (1038 kont) . .			238.659,50
9. Weksle protestowane			
a) pochodzce z dyskonta i poż. weksl. (19 kont)		999,10	
b) pochodzące z inn. kredytów (... kont)			999,10
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wartośc. (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (... kont) .			
c) zabezp. innymi wartościami (37 k.)			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) pap. wartośc. i ks. oszcz. (722 kont)		67.853,00	
b) innych wartości			
c) pożyczki zakładu zastawniczego .			67.853,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne (... kont) .			
13. Pożyczki hipoteczne (99 kont) . .			193.467,14
14. Należności z tyt. układów konwers. zatwierdzonych przez Komitet Konwers. Banku Akceptacyjnego (172 kont) .			226 732,77
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			6.387,28
18. Różne			1.786,50
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			377,43
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem . .			1.492.809,11
21. Depozyty			67.612,30
22. Inkaso u korespondentów . . .			1.890,00
23. Inkaso			21.024,13
24. Weksle własne u korespondentów . .			26.102,85
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego .			
Ogółem. .			1.609.438,39

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			100.000,00
2. Fundusz zasobowy			40.568,38
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych *			
a) bezterminowy (7 kont) . . .		62.734,11	
b) terminowe (1 kont)		5.266,03	68.000,15
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych *)			
a) bezterminowe (1733 kont) . .		852.640,60	
b) terminowe do 3 miesięcy (2 kont) .		2.903,28	
c) term ponad 3 m. i warunk. (105 k.)		302.101.43	1.157.645,31
8. Rachunki bieżące (czek., przek. it.p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (12 kont) . .		8.954,86	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (105 kont)		90.268,60	99.223,46
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			98,00
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych . . .			
c) w Bankach Komunalnych i K.K.O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac. .			
13. Zastaw papierów wartościowych . .			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe			
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje . . .			
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne . . .			
19. Różne			7.914,47
20. Sumy przech. (rozlicz. międzyokr.)			17.373,66
21. Nadwyżki: a) z lat ubiegłych . .			
b) za rok sprawozdawczy . . .			1.985,69
Razem . .			1.492.809,11
22. Różni za depozyty			67.612,30
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			
24. Różni za inkaso			22.914,13
25. Inkaso własne			26.102,85
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem . .			1.609.438,39

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 ROK.

Straty

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	47 183,62	
b) od rachunków bieżących . . .	1.919,27	
c) od redyskonta weksli		
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie		
e) różne inne		49.102 89
2. Prowizje wypłacone		1.679,63
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	35.248 00	
b) świadczenia socjalne	2.474 53	
c) wydatki rzeczowe	16.559,73	54.282,26
4. Podatki i opłaty skarbowe . . .		943,95
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	1.946 50	1.946,50
6. Odpisy na dłużnikach		437,46
7. Różnice kurs. na r-kach w walut. obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		2.116,00
9. Różne 1)		104,50
10. Dotacja na rzecz funduszu wyrównaw.		
11. Nadwyżka		1.985,69
Razem . .		112.598,88

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	45.586,89	
b) od rachunków bieżących . . .		
c) od pożyczek terminowych na zastaw .	7.800,60	
d) od pożyczek na skrypty dłużne .		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.	13.276,71	
f) od papierów wartościowych . . .	12.909,40	
g) od K. K. O. i Banków . . .	16.769,55	
h) różne inne	7.005,81	103.348,96
2. Prowizje pobrane		4.424,55
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc. .		
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		
6. Odzyskane straty		183,28
7. Opłaty na koszty administracji . .		3.746,09
8. Różne dochody		896,00
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych . . .		
10. Strata		
Razem . .		112.598,88

1) W tym papiery wartościowe Funduszu zasobowego zł 30.872,—.

Księgowy: (—) Łucja Przechadzka

Komisja Rewizyjna:
Przewodniczący: (—) Stanisław Hofman
Członkowie: (—) Antoni Sopala
(—) Antoni Górny

Dyrekcja Kasy:
Dyrektor Zarządzający: (—) Józef Roziecki
Zastępca Dyrektora: (—) Łucja Przechadzka
Członek Dyrekcji: (—) Tadeusz Tyszka

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU SIERADZKIEGO W SIERADZU.

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1937 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		34.300.59	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		28.060.21	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		34.900.00	
d) pozostałość w innych K. K. O.		63.417.00	
e) bony inwestycyjne			160.677,80
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		48 310.20	
c) listy zastawne i obligacje		6.336,00	
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		5 593,00	60.239.20
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (172 kont)			192.893.36
8. Pożyczki wekslowe (2159 kont)			606.174,02
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (72 kont)		14.493.97	
b) poch. z innych kredytów (... kont)			14 493,97
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wart. (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką			
c) zabezp. innymi wart. (... kont)			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych książeczek oszczędności (42 kont)		5.665 63	
b) innych wartości (109 kont)		18.999,28	
c) pożyczki zakładu zastawn. (... kont)			24.664,91
12. Pożyczki na skrypty dłużne (24 kont)			30.008.72
13. Pożyczki hipoteczne (1 kont)			2.850.00
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (154 kont)			120.215 26
15. Odsetki zaległe			7 076,48
16. Nieruchomości			13 204.65
17. Ruchomości			8.214,30
18. Różne			2.978,33
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			1.916.75
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			1.245.607,75
21. Depozyty			132.524.49
22. Różni za nasze depozyty			109.252.00
23. Inkaso			62 716,98
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			15 000.00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			1 565.101,22

Stan bierny

	W wal obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			100.000,00
2. Fundusz zasobowy			10 048,16
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			3.961,40
6. Wkłady oszczędn. instytucyj państwowych, samorządowych i in. prawno-publ.			
a) bezterminowe (16 kont)		66.737,55	
b) terminowe (3 kont)		307.626,42	374.363,97
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (3444 kont)		514.464,65	
b) terminowe do 3 miesięcy (45 kont)		42.540,19	
c) terminowe ponad 3 mies. i warunkowe (23 kont)		39.706,31	596.711,15
8. Rachunki bieżące (czekowe, przekazowe itp.)			
a) instytucyj państw., samorząd., i innych prawno-publ. (10 kont)		13.972,31	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (79 kont)		61.497,30	75.469,6
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			1.678,45
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych		39.302,00	
c) w Bankach Komunalnychi K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych			39.302,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		18.820,00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			18 820,00
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			8.061,00
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			10.660,59
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		6.531,42	6.531,42
Razem			1.245.607,75
22. Różni za depozyty			58.100,67
23. Depozyty własne			183.675,82
24. Różni za inkaso			62.716,98
25. Bank Akceptacyjny			15.000,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			1.565.101,22

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 ROK.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	44 644,22	
b) od rachunków bieżących	2.592,42	
c) od kredytu skonwertow.	706.05	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	200.50	
e) różne inne	6.984.33	55.127,52
2. Prowizje wypłacone		567.43
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	41.463,20	
b) świadczenia socjalne	3.296.52	
c) wydatki rzeczowe	16.413.49	61.173,21
4. Podatki i opłaty skarbowe		90.70
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości	2.640,94	
b) ruchomości	1 637,42	4.278.36
6. Odpisy na dłużnikach		5.664,75
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
9. Różne sumy z lat 1929 — 1930		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		6.531,42
Razem		133.433,39

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	72.508.59	
b) od rachunków bieżących		
c) od pożyczek terminowych na zastaw	1.153,21	
d) od pożyczek skonwertowan.	1.723,69	
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	4.067 24	
g) od K. K. O. i Banków	13.604.69	
h) różne inne	12.991.49	106.048.91
2. Prowizje pobrane.		9 202.30
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		297,88
6. Odzyskane straty		1 357 08
7. Opłaty na koszty administracji		16.527,22
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		133 433,39

Buchalter: (—) Jerzy Ptasiński

Dyrekcja:
Dyrektor Zarządzający: (—) Władysław Misiak
Zast Dyr. Zarządz.: (—) Leonard Micuta
Członek Dyrekcji: (—) Franciszek Mierzwiński

Komisja Rewizyjna:
Przewodniczący Komisji: (—) Zdzisław Stefański
Członkowie Komisji: (—) Wincenty Banach
(—) Stefan Pokraka

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU WARSZAWSKIEGO

Bilans roczny netto na dzień 31 grudnia 1937 roku.

Stan czynny.

Stan czynny	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		170.707,41	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		46.100,35	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		1.779.413,00	
d) pozostałość w innych K. K. O.		2.114.152 26	
e) bony inwestycyjne			4.110.373,02
2. Kupony			400,55
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe		300 000,00	
b) papiery państwowe	34.570 54	5.121 340,03	
c) listy zastawne i obligacje		619 989,83	
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		125.656,24	
f) inne papiery wartościowe		70 569,43	6.237.555,53
5. Banki i K. K. O. Loro			28.821,00
6. Banki i K. K. O. Nostro			363.603,45
7. Weksle zdyskontowane (kont)			319.986,62
8. Pożyczki wekslowe			
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (kont)		100.156,12	
b) pochodzące z innych kredytów		38.200,00	138.356,12
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zab. papierami wartośc. (konto)		65.285,00	
b) zabezpieczone hipoteką (konta)		287.897,00	
c) zabezp. innymi wartośc. (kont)		47.835,00	401.017,00
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (kont)		1.386.646,35	
b) innych wartości (... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawn. (... kont)			1.386.646,25
12. Pożyczki na skrypty dłużne			*)8.739.075,90
13. Pożyczki hipoteczne			6.659.110,65
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept.			2.477.112,53
15. Odsetki zaległe			222.422,82
16. Nieruchomości			953.125,75
17. Ruchomości			180 091,55
18. Różne			272.124,03
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			19.142,69
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			32.513.963,46
21. Depozyty			15.012.734 29
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			403.230,90
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			44.832 00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			47.974.760,65

Stan bierny.

Stan bierny	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy		125.000,00	
2. Fundusz zasobowy		334.811,24	
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			459 811,24
4. Fundusz wyrównawczy			88.671,23
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			21.902 08
6. Wkłady oszczędn. instytucyj państwowych, samorządowych i in. prawno-publ.			
a) bezterminowe		1.937,22	
b) terminowe		354.264,28	356.201,50
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe		14.742.424,92	
b) terminowe do 3 miesięcy	82.838,50	12.393.424,74	
c) terminowe ponad 3 miesiące		568 938,43	
d) szkolne		45.214,19	27.750.002,28
8. Rachunki bieżące			
a) instyt. państw., samorząd. i innych prawno-publicznych		1.247.267,13	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych		1.810.330,00	3.057.597.13
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			12.060,00
10. Zobowiązania inkasowe			11.725,61
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych		3.300,00	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		14.592,00	
d) w innych instytucjach kredytowych			**)17.892,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			**)39.612,00
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		16.000,00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje		2.500,00	**)18.500,00
15. Banki i K. K. O. Loro			114.440,00
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			139.097,03
20. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			
a) odsetki za lata przyszłe		285.757,00	
b) inne		3.799.08	289 556,08
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		136.895,28	136.895,28
Razem			32.513.963,46
22. Różni za depozyty			15 012.734.29
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj			
24. Różni za inkaso			403.230,90
25. Bank Akceptacyjny			44.832,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			47.974.760,65

*) W tym poż. komunalne zł 3.196.401,89.

**) W związku z przejęciem pod koniec roku K. K. O. pow. Radzymińskiego (uregulowane po 1.I.1938 r.).

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 ROK.

Straty.

Straty	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane	1.231.484 11	
a) od wkładów oszczędnościowych	114.007,30	
b) od rachunków bieżących	5 486,05	
c) od redyskonta weksli	519,64	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	519,64	
e) różne inne		1.351.497,10
2. Prowizje wypłacone		
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	555 948,95	
b) świadczenia socjalne	37 170,05	
c) wydatki rzeczowe	162.535,54	
d) propaganda	29 837,63	785.492,17
4. Podatki i opłaty skarbowe		505 64
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości	5.475,52	
b) ruchomości	17.891,04	23.366,56
6. Odpisy na dłużnikach		69.640,53
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
9. Różne		*) 10.000,00
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		27.415,78
11. Nadwyżka		136.895,28
Razem		2.404.813,06

Zyski.

Zyski	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli i innych pożyczek	25.228,90	
b) od rachunków bieżących	97.411,11	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	106 790,26	
d) od pożyczek na skrypty dłużne	561.794,70	
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.	469.946,70	
f) od układów konwersyjnych	108.037,36	
g) pomoc Skarbu Państwa z tytułu obniżenia odsetek od ukł. konwersyjnych	86.502,36	
h) od papierów wartościowych	382 660,99	
i) od K. K. O. i banków	191.644,57	
j) różne inne	23,55	2.030.040,50
2. Prowizje pobrane		32.643,07
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		348,88
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		27.415,78
5. Dochód netto z nieruchomości		43.282,72
6. Odzyskane straty		24.492,60
7. Opłaty na koszty administracji		211.017,25
8. Różne dochody		35.572,26
Razem		2.404 813,06

*) Dotacje: na pomoc zimową dla bezrobotnych zł 5.000,—; na budowę Szkoły Pilotów, fundowanej przez pracowników K. K. O. — 3.500,—; na budowę hangaru Szybowcowego w Okuniewie — zł 1.000,— i na fundusz im. ś. p. Prezesa M. Szczepkowskiego — zł 500,—.

Gł. Buchalter: (—) M. Stempkowski

Przewodniczący Rady:
(—) w/z. B. Borucki — V.-Starosta

Zarząd:
(—) B. Chomicz
(—) Wł. Gruszczyński
(—) A. Słomiński

Komisja Rewizyjna:
Przewodniczący: (—) Z. Węglowski
Członkowie: (—) R. Eisele
(—) W. Dahlen
(— J. Kwasiborski
(—) Z. Skrzeczanowski

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU ZAWIERCIAŃSKIEGO W ZAWIERCIU

Bilans roczny netto na dzień 31 grudnia 1937 r.

Stan czynny

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		35.669,69	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		37.173,06	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		8.724 00	
d) pozostałość w innych K. K. O. .			
e) bony inwestycyjne			81.566.75
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		57.098 60	
c) listy zastawne i obligacje . . .			
d) obligacje związków komunalnych		6.264,00	
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych . .			63,362,60
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
7. Weksle zdyskontowane (514 kont) .			105 265,88
8. Pożyczki wekslowe (1766 kont) . .			355.174,60
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (451 kont)		112,168.96	
b) pochodzące z inn kredytów (... kont)			112.168 96
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wart. (... kont) .			
b) zabezpieczone hipoteką (11 kont) .		112.140,36	
c) zabezpieczone in. wartośc. (17 kont)		253.840,22	365.980,58
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności 109 kont) . . .		11,554.80	
b) innych wartości (... kont) . .			
c) pożyczki zakładu zastawn. (... kont)			11,554 80
12. Pożyczki na skrypty dłużne (2 kont) .			124.289,78
13. Pożyczki hipoteczne (.... kont) . .			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptac. (486 kont) .			358.735.00
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			76.344 98
17. Ruchomości			16.855.25
18. Różne. Odsetki i prowizje zapł. za 1938 r.			4,830,75
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			52.476,14
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem . .			1.728.606,07
21. Depozyty			40.223.85
22. Udzielone gwarancje			4.00
23. Inkaso			136.486.82
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego . .			278.445 00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego . .			
Ogółem . .			2 183 765.74

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			50.000,00
2. Fundusz zasobowy			
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			1.544,93
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			2 082,98
6. Wkłady oszczędn. instytucyj państwowych, samorządowych i in. prawno-publ.			
a) bezterminowe (1 kont) . . .		49 73	
b) terminowe (2 kont)		254.239 45	254.289,18
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (1990 kont). . .		217.460,60	
b) terminowe do 3 miesięcy (126 kont)		153.684,60	
c) terminowe ponad 3 mies. i warunkowe			371.145.20
8. Rachunki bieżące (czekowe, przekazowe itp.)			
a) instytucyj państw., samorząd., i innych prawno-publ. (10 kont) . .		93.103,26	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (38 kont)		84.587,30	177,690,59
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			46 701,00
10. Zobowiązania inkasowe			662,11
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych . . .			
c) w Bankach Komunalnychi K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych .			
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac. .			278.445,00
13. Zastaw papierów wartościowych .			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez B. Rolny — konw. na B. Akc.			
b) przez Banki Państwowe . .			
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje (lokaty 3) .		517.173,45	517.17[illegible],45
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne. Odsetki i prowizje pobr. na 1938 r.			8.305,58
20. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			19.527,06
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			1.039,02
Razem . .			1.728.606,07
22. Różni za depozyty			40.223,85
23. Zobowiązania z tytułu udziel. gwarancyj			4,00
24. Różni za inkaso			136.486,82
25. Bank Akceptacyjny			278.445,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem . .			2.183.765,74

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 R.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane . . .		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	52.627.46	
b) od rach. bież.	7 843,51	
c) od redyskonta weksli i akcep. B. A. .	26 104,85	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	85.86	
e) różne inne	29,87	86,691.55
2. Prowizje wypłacone		586 94
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	48 869,25	
b) świadczenia socjalne	4,140.22	
c) wydatki rzeczowe	16.232,26	69 241.73
4. Podatki i opłaty skarbowe		50.22
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości	763,40	
b) ruchomości	2.162,90	2,926,30
6. Odpisy na dłużnikach		2.475,77
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc. .		
9. Różne. Zwrot odsetek pobr. n/1938 r. .		8.305,58
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego .		1.544.93
11. Nadwyżka		1.039,02
Razem .		172.862 04

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od układów konwers. . . 11.692,85		
b) od weksli 90.550.63	102 243.48	
c) od rachunków bieżących . . .	17 902,61	
d) od pożyczek terminowych na zastaw .	1.647.06	
e) od pożyczek na skrypty dłużne . .	6.830,89	
f) od pożyczek i wierzyteln. hiuotecznych		
g) od papierów wartościowych . . .	3.422.44	
h) od K. K. O. i Banków . . .	620,73	
i) różne inne	2,49	132.669,70
2. Prowizje pobrane.		10.365,78
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc. .		1,544,93
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		736.39
6. Odzyskane straty		4.010.65
7. Opłaty na koszty administracji . .		1.288.27
8. Różne dochody		22,246.32
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem . .		172,862.04

Buchalter: (—) Wicedyrektor Gąsiorowski Lesław

Komisja Rewizyjna:
(—) Fijałkowski Mieczysław
(—) Rachocki Kazimierz
(—) Kwapisz Edward

Zarząd Kasy:
(—) Erbe Aleksander
(—) Ks. Wajzler Bolesław
(—) Masłowski Ludwik

Redaktor odpowiedzialny: Bolesław Obszyński.

Wydawca: Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o.

Drukarnia Samorządowego Instytutu Wydawniczego. Warszawa, ulica Miodowa Nr. 6.